Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ● 7 август 1969 йил, пайшанба ● № 182 (14.345). Баҳоси 2 тийин.

ПАХТАКОР ЎРТОҚЛАР!

● Ғўза парваришини пахта теримига қадар давом эттирайлик ■ Асад—экинингни ясат, деган бободеҳқонлар сўзига қатъий амал қилинг ● *Август ойида ҳар туп ғўзада камида 7-8 тадан тўқ кўсак бўлишига эришайлик* ■ Ҳамма чопиқ тракторлари тўхтовсиз ишлатилсин ● *Машина теримига тайёргарликни ҳозирданоқ кучайтириб юборайлик!*

АВГУСТ—ҲАЛ ҚИЛУВЧИ ОЙ!

Механизатор Жумабой Тўлиевни Гурлан районидаги «Ленинград» колхозида ҳамма ҳурмат қилади. У ўзининг фидокорона меҳнати билан обрў орттирмоқда. Жумабой шу кунларда ғўза қатор ораларини культивация қилишда ҳаммага намуна кўрсатяпти. Суратда: Ж. ТЎЛИЕВ.

А. Нурматов фотоси.

ПАРВАРИШНИ КУЧАЙТИРАМИЗ

Мўл ҳосил учун курашнинг энг қизғин ва ҳал қилувчи даври келди. Илғор пахтакорлар августни ҳам зарбдор ой деб эълон қилиб, ғўза парваришини янада кучайтириб юбордилар. Колхозимиз аъзолари ҳам бу ташаббусга қўшилиб, ғўзаларимиз парваришини пахта йиғим-терими бошлангунга қадар давом эттирамиз дейишяпти. Чунки, об-ҳаво ноқулай келган бу йилги шароитда айрим пайкаллардаги ғўзалар ривожланишдан бир мунча кечикяпти. Уларни яхши ўсаётган экинлар қаторига етказиб олмоқ учун алоҳида парвариш қилиш талаб этилади. Шунга кўра биз ҳам экин майдонларини картама-карта юриб, кўздан кечирдик ва қарийб 100 гектар майдондаги ғўзани алоҳида парвариш қилиш зарур деган хулосага келдик.

Бу йилнинг ўзига хос хусусияти бор. Ҳа, бу йил — муътабар, табаррук йил. Негаки, бутун инсоният Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейига муносиб туҳфалар тайёрлаш ҳис-туйғулари билан нафас олмоқда. Демак, ҳар бир совет кишисининг ҳам кўнглига туғиб қўйгани бор. Биз ҳам катта орзу-истак билан, яъни Ленин юбилейи йилида мамлакатга камида 2 минг тонна «оқ олтин» етказиб бериш ниятида меҳнат қиляпмиз. Меҳнатимизнинг дастлабки мевалари кўзга ташланиб қолди. Вақтида культивация қилинган, озиқлантириб, суғорилган ғўзаларимизнинг ҳар тупида ғуж-ғуж гул, шода-шода кўсак пайдо бўлаётир. Буларнинг ҳаммаси пахтакорнинг қалб қўри, меҳр зиёси туфайли қўлга киритилмоқда.

Юқорида айтганимиздек, табиат инжиқликларини матонат билан енгиб, 760 гектар майдонда кўчатларнинг нормал қалинликда бўлишига эришдик. Ғўзаларнинг мавж уриб ўсишида механизаторларнинг ҳиссаси бебаҳодир. Далаларимизда 18 та чопиқ трактори гуриллаб ишлаб турибди. Уларни Аваз Сидиқов, Ҳукм Ҳасанов, Самад Ҳамроев, Шерқул Холов, Юсуф Умаров, Амин Чориев, Сафар Мамашарипов, Пирназар Бобомуродов сингари суяги меҳнатда қотган механизаторларимиз бошқаришяпти. Дала гвардиячилари ғўза қатор ораларини бешинчи марта культивация қилишга киришдилар.

Бизда ҳосил тақдири учун ҳар бир киши чинакамига қайғуради. Айниқса шу кеча-кундузда тупроқнинг ҳаддан ташқари захлаб кетишига, экинларнинг бостириб суғорилишига мутлақо йўл қўйилмайди. Тупроқ ҳамма вақт майин ҳолда сақланади. Ғўзани ғовлатиб юбормаслик учун минерал ўғитлар билан озиқлантиришни ҳар бир картадаги экиннинг ҳолатини ҳисобга олиб тамомладик. Ғўзага нормадагидан ортиқча минерал ўғит берилса, у бўйига ўсиб, кам ҳосил бўлади.

Ҳосил — ғўза тупларидан олинади. Шуни эътиборга олиб, биз барча майдонларда кўчатларнинг буд бўлишига эришдик. Ҳозир ҳам бирор туп кўчатнинг нобуд бўлишига йўл қўймаймиз. Бунинг учун культиваторларнинг ишчи органларига ҳимоя тўсиқлари ўрнатганмиз. Баъзи майдонларда ғўзалар энига ўсиб кетган. Агар чопиқ тракторлари ғўза қатор оралари бўйлаб катта тезликда юрадиган бўлса, ғўзанинг меваларини тўкиб юбориши мумкин. Бу эса кузакка бориб хунук оқибатларга олиб келиши турган гап. Бунга йўл қўймаслик мақсадида механизаторларимиз жуда эҳтиёткорлик билан иш тутмоқдалар. культиваторларни биринчи тезликка қўйиб юргизмоқдалар.

Ғўза — қуёш фарзанди. Лекин, у офтобдан қанча кўп ҳарорат олмасин, сувга бўлган ташналиги шунча ортиб боради. Айниқса кейинги кунларда ҳаво анча исиб кетиши муносабати билан экинчинг сувга бўлган талаби анча ортди. Биз ғўзани об-тобига қараб суғоришни қайта ташкил этдик. Шу кеча-кундузда Йўлдош Бобоев, Сидди Бекназаров, Олти Холов, Норбиби Ниёзова, Султон Умарова, Ҳайдар Нафасов сингари 110 сувчи группаларга бўлиниб, ғўзага об-ҳаёт гараётирлар. Фақат сув талаб ғўзалар суғорилмоқда. Экинга ҳаддан ташқари сув қуйишни қатъий чеклаганмиз.

Ипак пахта кўп меҳнат қилишни талаб этади. Шу боисдан ҳам культивациядан чиқарилган майдонларни кетмон чопиғидан ҳам ўтказяпмиз. Бу ишга 600 дан кўпроқ колхозчи сафарбар этилган.

Колхозимизда ғўза зараркунандаларига қарши кураш ҳам яхши ташкил этилган. Ҳашаротларни қириб ташлашда «ОДН» машиналари ва қишлоқ хўжалик авиацияси кучидан фойдаланилмоқда. Ғўзалар бегона ўтлардан тозаланган. Бутун куч ва техника воситалари ғўза парваришини янада кучайтиришга сафарбар этилган.

Хўжалигимизда машина теримига ҳам тайёргарлик ишлари қизитиб юборилди. 250 гектар майдондаги ғўза машинабоп қилиб ўстирилмоқда. «Зангори кема»лар ремонти тугалланай деб қолди.

Август ойи охиригача ҳар туп ғўзада камида 7-8 тадан тўқ кўсак бўлишига эришмоқчимиз. Дала ишлари ҳам худди шунга қаратилган. Ҳозир каттаю-кичик, ҳаммамиз олинган социалистик мажбуриятнинг бажарилишини таъминлайдиган даражада ҳосил етиштириш учун қатъий бел боғлаб меҳнат қиляпмиз. Ғўза парваришини бундан буён ҳам асло сусайтирмаймиз.

А. ШОНАЗАРОВ,
Қарши районидаги «Пахтакор» колхозининг раиси.

САМИМИЙ МИННАТДОРЧИЛИК

Мамлакатимизда Совет дўстлик жамиятлари союзи ва Совет — Вьетнам дўстлик жамиятининг таклифига биноан, Вьетнам — Совет дўстлиги жамияти марказий правлениеси делегацияси меҳмон бўлиб турибди. Бу делегация ҳозир СССРда давом этаётган Совет — Вьетнам дўстлиги ва Вьетнам халқининг АҚШ агрессиясига қарши кураши билан бирдамлик ойлигида қатнашмоқда.

Меҳмонлар Москванинг ҳаёти билан танишдилар. Киев, Тбилиси, Одесса ва бошқа шаҳарларга бориб, ойликка бағишланган митингларда сўзга чиқдилар, саноат корхоналари, янги қурилишлар, колхоз ва совхозларнинг коллективлари билан учрашдилар.

5 августда Москвада делегация совет журналистлари учун матбуот конференцияси ўтказди. Вьетнам Демократик Республикаси қишлоқ хўжалик министрининг ўринбосари, делегация бошлиғи Тю Ван Бьен мухбирларнинг саволларига жавоб қайтариб айтдики, унинг ўзи ва ўртоқлари уч ҳафтани қардошларча дўстлик ва самимийлик вазиятида ўтказдилар.

— Бизни, — деди Тю Ван Бьен, — ҳамма ерда ғоят шодлик билан кутиб олишди. Учрашувлар пайтида барча совет кишилари Вьетнам халқининг ҳаққоний курашини тўла қўллаб-қувватлаётганликларини изҳор этиб, Вьетнамдан АҚШ ва унинг малайларининг қўшинларини ҳеч сўзсиз олиб чиқиб кетишни талаб қилдилар.

Делегация бошлиғи Совет — Вьетнам дўстлиги жамияти ва бошқа совет жамоат ташкилотлари СССР билан Вьетнам Демократик Республикаси ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш ва ривожлантириш ишига актив ҳисса қўшаётганлигини таъкидлади. Ўз навбатида, деди у, биз мамлакатимизда Вьетнам — Совет дўстлиги жамияти кучлари билан Совет Иттифоқининг коммунизм моддий техника базасини яратишдаги муваффақиятларини кенг пропаганда қилмоқдамиз. В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллигини муносиб кутиб олишга тайёрланмоқдамиз.

Тю Ван Бьен сўзининг охирида Америка агрессиясига қарши курашда мунтазам равишда ва қимматли ёрдам кўрсатаётганлиги учун, социалистик жамият қуришда бераётган ёрдами ва мадади учун Совет Иттифоқи Коммунистик партиясига, СССР ҳукуматига, бутун совет халқига чуқур ташаккур изҳор қилди. (ТАСС).

ИДЕОЛОГИЯ ХОДИМЛАРИНИНГ РЕСПУБЛИКАЛАРАРО КЕНГАШИ

Тошкентда 6 августда меҳнаткашларнинг ғоявий-сиёсий тарбиясини янада кучайтириш масалалари юзасидан КПСС Марказий Комитети чақирган республикалараро кенгаш ўз ишини тамомлади.

КПСС Марказий Комитети пропаганда бўлими мудирининг биринчи ўринбосари А. Н. Яковлев, КПСС Марказий Комитети бўлимлари секторларининг мудирлари А. И. Власов, Б. Т. Кулик, Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти бош сиёсий бошқармаси пропаганда ва агитация бошқармаси бошлиғининг ўринбосари генерал-майор С. К. Ильин, КПСС Марказий Комитетининг лектори В. П. Китаев доклад қилдилар ва лекциялар ўқидилар. (ЎзТАГ).

ОЛИНГАН МАЖБУРИЯТЛАР ИЗИДАН

ҒИЖДУВОННИНГ СУТ БУЛОҒИ

БУХОРО, **(«Совет Ўзбекистони» мухбири).** Эрта баҳор эди. Республикамиз бўйлаб катта ташаббус қанот қоқди: Ғиждувон районидаги «Коммунизм» колхозининг донгдор сут соғувчиси Гулнора Ғаффорова сут булоғини кўпайтириш юзасидан барча соғувчиларга, молбоқарларга очиқ хат билан мурожаат қилди. Гулноранинг ташаббуси Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети томонидан маъқулланди.

Биз яқинда Гулнора Ғаффорова меҳнат қилаётган хўжаликнинг сут-товар фермасида бўлиб, зиммага олинган мажбуриятлар қандай бажарилаётгани билан танишдик. Колхоз чорвадорлари моллар туёғини кўпайтириш, маҳсулдорлигини ошириш борасида ибратли ишларни амалга ошириб, юксак натижаларга эришмоқдалар.

Даставвал Гулнора Ғаффорованинг қимматли ташаббуси унинг дугоналари, ҳамкасблари ўртасида кенг ўрганиб чиқилди. Муҳокама пайтида бир неча ўнлаб сут соғувчилар қўшимча мажбуриятлар олдилар. Молбоқарлар, ферма ҳисобчилари, шофёрлар ва бошқа касбдаги кишилар меҳнат унумдорлигини кўтариш, маҳсулот таннархини камайтириш, чорвачилик маҳсулотларининг мўл-кўллигини таъминлашга қаратилган тадбирларни белгилаб чиқдилар.

Ҳамма бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилгани туфайли колхозда гўшт тайёрлаш йиллик плани муддатидан илгари бажарилди. Пландаги 540 центнер ўрнига давлатга 600 центнер семиз гўшт сотилди. Фермада бузоқ олиш юзасидан белгиланган планлар ҳам бажарилиш арафасида турибди. Сигирлардан сут соғиб олиш бўйича тузилган графиклар ошириб бажарилмоқда.

Бизни ташаббускор қиз Гулнора Ғаффорованинг меҳнат муваффақиятлари кўпроқ қизиқтирди. Маълум бўлишича, Гулнора Ғаффорова 73 бош соғин сигирнинг ҳар биридан 2500 килограммдан, жами 180 тоннадан ортиқ сут соғиб олган. Бузоқ олиш ва уни сақлаб қолиш бўйича белгиланган планлар ошириб адо этиляпти. Колхоз сут-товар фермасида ҳозиргача ҳар бош сигирдан ўртача 1550 килограммдан сут соғиб олинган. Бошқача қилиб айтганда, ҳозиргача 480 тонна серқаймоқ сут соғиб олинган.

Моҳир сут соғувчи Гулнора Ғаффорованинг изидан бораётган Каромат Насруллаева, Мўмина Зоирова, Ҳанифа Исломоваларнинг ҳар бири ҳар бош сигирдан ўртача 1700-1800 килограммдан сут соғиб олишга муваффақ бўлди.

«Коммунизм» колхози сут-товар фермасини Бухорода ҳақли равишда Ғиждувоннинг сут булоғи деб айтишади. Оқ чашма ижодкорлари меҳнатда эришаётган барча ютуқларини В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигига бағишламоқдалар.

Т. НАЗИРОВ.

БИРИНЧИ БЎЛИБ

Ғўза ҳосилига ҳосил қўшилмоқда, Ўрта Чирчиқ районидаги Охунбобоев номли колхоз механизаторлари эса, пойтахт областида биринчи бўлиб пахта терадиган машиналарни ремонт қилиб бўлганликлари тўғрисида рапорт бердилар. 37 та агрегат боплаб ремонт қилиб, шайлаб қўйилди.

Колхоз раиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган механизатор Миразиз Рўзиматов бундай дейди:

— Пахта териш машиналарининг механиги Турсунбой Аҳмедов раҳбарлигидаги ихтисослаштирилган бригада техникани йиғим-теримга тайёрлади. Бригада «зангори кема»лардан кейин кўсак узадиган ва кўрак чувийдиган машиналарнинг ремонтига киришди. Биз бу техникани ҳам 20 августгача тахт қилиб қўямиз.

Биз машина териминининг самарадорлигига аллақачон ишонч ҳосил қилдик. Шунинг учун ҳам техникани шай қилиб қўйишга алоҳида эътибор бермоқдамиз. Юбилей йилида ҳосилнинг тўртдан уч қисмини машинада йиғиштириб олишга аҳд қилдик. Бу бултургидан анча кўпроқдир. (ЎзТАГ).

РУМИНИЯ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ X СЪЕЗДИ ОЧИЛДИ

БУХАРЕСТ, 6 август. (ТАСС). Бугун Республика саройининг катта залида Руминия Коммунистик партиясининг X съезди очилди. Съезд президиумида Руминия Коммунистик партиясининг раҳбарлари, чет элдан келган коммунистик ва ишчи партиялар делегацияларининг бошлиқлари ҳамда намояндалари ўтирибдилар.

Съездда икки мингга яқин делегат ва бир ярим мингга яқин таклиф қилинган кишилар иштирок этмоқда.

Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг топшириғига биноан, съездни Руминия Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари Н. Чаушеску очди.

ҲОСИЛГА БАРАКА!

Қуёш олов пуркайди. Қилт этган шамол йўқ. Катта тол тагида, бўтана сувли ариқ бўйида ўтирибмиз. Атроф — пахтазорда сароб жимирлайди, кўз қамашади. Офтобда хурмодай қизарган бригадир Турдимат ака Асқаров бир пақир кўк чойни ариқдаги сувга солиб айлантириб яхна қиларкан, оҳиста гап бошлади.

— Аввало еримиз янги, қолаверса, колхоз янги, бунинг устига ўзимиз янги. Ишончни оқлаймиз, деб уриниб ётибмиз. Ҳарқалай пахтамиз ёмон эмас. Мана, шу ўттиз гектарли картага қаранг-а, бир дона бош кўтарган бегона ўт кўринадими?— у катта картага ишора қилди. Йўқ, қорқора бўлиб ўсган текис қайчибарг ғўзалар офтобдан нур эмиб, кўсакка-кўсак, гулга-гул қўшиб ётибди.

— Ўтган йили шу пайтда бу картанинг ўтини ўроқ билан ўриб юргандик. Кўчат ҳам ола эди, гектарида олтмиш мингдан ошмасди. Кузга келиб 7 центнердан ҳосил кўтарилган. Нариги 17 гектарли картадан бўлса, ниҳояти 7 тонна пахта чиққан. Ҳозир иккала картада ҳам гектарига юз минг тупдан кўчат, ҳар тупда 2-3 тадан кўсак, 4-5 тадан гул бор. Ўттиздан бўлмаса ҳам 27-28 центнернинг юқорисида ҳосил кўтарсак, ажабмас. Бу йил кам деганда гектар бошига 10 центнердан пахта қўшиб берамиз. Бригадир пақирни сувдан олиб, яхна чой қуйиб узатаркан, бу ёғига ҳам бўш келмаймиз, неча чеканкага тушдик,— деб қўйди.

Марказий Фарғонанинг Қизилтепа массивида ташкил топган «Октябрь 50 йиллиги» колхозининг қарийб ҳамма бригадаларида ўтдан холи бўлган тўла гектарли, текис кўсак олаётган пайкалларни кўриш мумкин. Шунинг учун ҳам бригадалар ўз мажбуриятларини қайта кўриб чиқа бошладилар.

Тўланбой Ҳайдаров бошлиқ бригада планга нисбатан гектар бошига 5 центнердан пахта қўшиб бериб, ҳосилдорликни 30 центнерга етказиш мажбуриятини олди. Шундай қилиб, бригада гектаридан ўтган йилдагига нисбатан 12 центнер кўп пахта топширади. Ҳозир шунга яраша ҳосил тўпланяпти.

Шунингдек, Олим Охунов, Раҳмат Маматқулов, Хурсанд Жўраев, Нурали Назиров ўртоқлар бошлиқ бригадаларда ҳам ҳосилдорликни ўтган йилдагидан 5-6 центнер кўтариш учун ҳамма имкониятлар ишга солиняпти. Камчиликлар ўз ўрнида тугатилиб, ғўза парваришини янада кучайтириш тадбирлари белгиланяпти. Колхоз правлениеси ва партия ташкилоти эса бу йил ҳосилдорликни хўжалик бўйича гектар бошига 6 центнер кўтариб, 29 центнерга етказишга қарор қилди. Бу беҳуда ҳаракат, ёки бўлмаса, қуруқ гап эмас.

Ҳозиргача қўлга киритилган ютуқлар, тўпланган ҳосил чўғи, экиннинг авжи, одамлардаги ишонч шундан далолат бермоқда. 600 гектар пахта майдонининг ҳар гектарида ҳозир ўртача 103 минг тупдан кўчат бор. Шунинг 400 гектарга яқини эртаги бўлиб, ҳар тупида 4-5 тадан тўқ кўсак санаш мумкин. 150 гектари ҳам 1-2 тадан кўсак олган. Колхоз пахтакорлари районидагина эмас, Фарғона областида биринчилар қатори ғўзани чеканка қилишга киришишди.

Охунбобоев районидаги «Октябрь 50 йиллиги» колхозида яна бир ибратли ишнинг шоҳиди бўлдик. Дала донишмандлари бригадаси тузилган экан. Колхознинг Мадраҳим бува Алиев, Бойбува Мажидов, Қўчқор тоға Ашуров сингари умри деҳқончиликда кечган кекса пахтакорлари яхши ташаббус билан чиқишибди. 24 қария бир бригадага бирлашиб, ишнинг сифатини текшириб беришни ўз гарданларига олишибди. Улар ҳар куни тушгача бир бригадада бўлиб дала айланишади, ғўза парваришидаги камчиликларни рўй-рост очиб ташлаб, тепасида туриб тузаттиришади. Ғоҳо маслаҳатларини аямай кечгача пайкал оралашади.

Шу долзарб паллада уларнинг ҳар бир маслаҳати ҳосилга барака киритмоқда. Дала донишмандлари Мўмин Содиқов бошлиқ бригадада бўлганда 17 гектарли картада ғўзанинг қалинлигини аниқлаб, уни дарҳол сийраклатишган. Олим Охунов бригадасида эса нотўғри сув тутилиши натижасида сув эзган жойлардаги ғўзага тупроқ солинчган. Раҳмат Маматқулов бригадасидаги 11 гектарли қумлоқ ерда намни узоқ сақлаш учун чириган гўнг солиб чиқишни маслаҳат беришди.

Дала донишмандлари бригадаси аъзолари куни кеча дала айланиб чиқиб колхоз бўйича ҳали 50 гектарга яқин майдонда кўсакламаган ғўза борлигини аниқлашибди. Ҳозир уларнинг тавсияси билан бу паст ғўзаларга замбиллаб бегона тупроқ, гектар бошига беш тоннадан гўнг чиқариб солиняпти.

«Октябрь 50 йиллиги» колхози пахтакорлари бир ёқадан бош чиқариб ишлаб, оғирчиликларни енгиб ҳосил тақдирини қўлга олишяпти. Уларга катта муваффақиятлар тилаб:

Ҳорманглар, ҳосилга барака!— деймиз.

М. МАНСУРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.
А. ОРТИҚОВ,
Ш. ЗУҲРИДДИНОВ,
«Коммуна» газетасининг ходимлари.

Сайёра Зарипова Самарқанд областидаги Каттақўрғон ёғ-мой комбинатида 6 йилдан буён баракали меҳнат қилиб келмоқда. Шу кеча-кундузда у ленинча меҳнат вахтасида намуна кўрсатмоқда. Суратда: пешқадам ишчи С. ЗАРИПОВА.

А. Тўраев фотоси.

КОММУНИСТЛАР ЕТАКЧИЛИГИДА

Партия турмуши

КПСС XXIII съезди тарихий қарорларида партиянинг мамлакатимизда коммунистик жамият қурилиши давридаги асосий вазифалари белгилаб берилди. Коммунистлар ҳаётининг қонуни — партия Устави шу улуғвор вазифаларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлайди. Маълумки, Устав коммунистлар зиммасига ғоят муҳим, масъулиятли, шу билан бирга шарафли вазифалар юклайди. Жумладан, Уставда коммунист коммунизмнинг моддий-техника базасини яратиш учун кураш олиб бориши, меҳнатда коммунистик муносабат намунасини кўрсатиши, меҳнат унумдорлигини оширишда авангардлик ролини ўйнаши кўрсатилган.

Районимизда партия ташкилотлари, коммунистлар Устав талабларини бекаму-кўст бажаришни ўзларининг муқаддас бурчи деб ҳисоблайдилар. Биз коммунистик жамиятнинг моддий-техника базасини яратишга осмонўпар пахта хирмонларимиз, мўл-кўл донимиз, чорва маҳсулотларимиз, пилламиз билан ҳисса қўшяпмиз. Пахта майдонларини йил сайин кенгайтириш, ҳосилдорликни ошириш, ялпи тонна миқдорини кўпайтиришни шарафли вазифа, деб биляпмиз. Бу вазифани амалга ошириш учун қатор тадбирларни амалга оширмоқдамиз. Шу мақсадда ирригация-мелиорация ишларини намунали йўлга қўйдик, деҳқончилик маданиятини юксалтиришда катта ҳажмдаги ишларни амалга оширдик.

Зах сув ва шўр азалдан Хоразм халқининг бошига тушган табиий офатдир. Давлатимизнинг моддий-техника ёрдами туфайли бу офатни даф этиш учун кўп ишлар қилинди.

Давлатимиз колхоз-совхозларга кўплаб қишлоқ хўжалик машиналари, минерал ўғитлар, химикатлар етказиб беряпти. Оғир меҳнат талаб қиладиган ишлар машиналаштириляпти. Фан-техника ютуқлари, илғорлар тажрибаси ишлаб чиқаришга дадил жорий этиляпти. Буларнинг ҳаммаси қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини тағин ҳам юксак суръатлар билан ривожлантириш имкониятини беряпти. Районимиз хўжаликлари бултур пахта ҳосилдорлигини гектар бошига 40 центнердан ошириб юбордилар. Она-Ватан хазинасига салкам 80 минг тонна «оқ олтин» тўкилди. Бу пландагидан 17 минг тонна кўп демакдир.

Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Искандар Юсупов, пахта устаси Тўра Раҳимов ўзлари бошчилик қилган бригадаларда пахта ҳосилдорлигини гектар бошига 65 центнергача кўтардилар. Ҳар икки коммунист халқ, партия олдидаги бурчини тўла тушунди, меҳнатга коммунистик муносабатда бўлди, шон-шуҳрат кетидан қувмай, Ватан олдидаги бурчини ҳалоллик билан адо этишни кўзлаб пешана тери тўкди, одамларни шунга чорлади. Ҳамма майдонларда мажбуриятни қоплайдиган даражада юқори ҳосил етиштирилди. Уларнинг коммунистга хос бу ватанпарварлик ташаббуси одамларда зўр қизиқиш туғдирди. Район партия комитети буни ҳисобга олиб, «Рекорд ҳосилнинг сиpи нимада?» деган темада лекция ва суҳбатлар уюштирди. Пахта усталари клублар, дала шийпонлари, жамоат жойларида бўлиб, рекорд ҳосил етиштириш сирларини сўзлаб берди. Саволларга жавоб қайтарилди. Район партия комитети бугун И. Юсупов билан Т. Раҳимов эришган ғалабага эртага ҳамма ҳам эришиши мумкинлигига одамларда ишонч ҳосил қилди.

Ҳар ким ўз участкасида жонбозлик кўрсатиб ишлади, қийинчиликларни енгди, ютуқларни оммалаштирди, қўлидан келмаган ишни партия ташкилоти билан бамаслаҳат ҳал қилди. Илғорлар мусобақа асосида қолоқларга ёрдам берди. Натижа қувончли бўлди. И. Юсупов ва Т. Раҳимовнинг издошларидан Қилич Давлатов, Жуманиёз Саидов, Қурбонбека Шарипова каби тадбиркор кишилар бошчилик қилаётган бригадаларда пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 50-56 центнергача кўтарилди. 290 пахтачилик бригадасининг асосий қисми юқори ҳосил олди. 17 колхознинг ҳаммаси пахта тайёрлаш плани ва социалистик мажбуриятини шараф билан адо этиб, ажойиб меҳнат ғалабасига эришди.

В. И. Ленин партиянинг раҳбарлик ролини кучайтириш, коммунистларнинг топширилган иш учун масъулиятини ошириш ҳақида гап борганда интизом — партия ва давлат интизоми масаласини биринчи ўринга қўйди ва буни Уставда қайд этиш зарурлигини уқтирган эди.

Район партия комитети ўзининг иш фаолиятида кадрларни ленинча интизомлилик руҳида тарбиялашга алоҳида аҳамият бераётир. Партия Уставида коммунист халқ хўжалигининг қайси соҳасида, қандай лавозимда хизмат қилишидан қатъи назар ҳамма учун мажбур бўлган интизомга бўйсуниши, партия органлари олдида ҳисобдор эканлигини асло унутмаслиги зарурлиги таъкидланган. Коммунистларимиз, раҳбар кадрларимиз буни яхши биладилар. Улар партия давлат топшириқларини бажаришда интизомга қаттиқ риоя қиладилар. Сўз бериб, айтилган вақтда устидан чиқиш, ваъда қилиб айтилган кезда бажариш коммунист — раҳбар ходимлар ҳаётининг таркибий қисмига айланди. Буни қуйидаги мисоллардан кўриш мумкин.

1964 йилдан буён ўтган даврда районимиз халқи кўпгина табиий қийинчиликларни бошдан кечирди. Амударёнинг суви тошиб, экин майдонларига жиддий зарар етказди. Қиш фаслидаги қаттиқ совуқ мевали ва тут дарахтларини қуритиб кетди, чорвани асраб қолишда қийинчиликлар туғдирди. Ана шундай шароитда коммунистлар, комсомоллар энг оғир участкаларда туриб уюшқоқлик, интизомлилик, меҳнатда қаҳрамонлик намуналарини кўрсатди. Сўнгги тўрт йилда район бўйича пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 9 центнер кўтарилди. Бошқа тармоқлар ҳам ўсмоқда.

Партия Уставида кадрларни танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялаш масаласига алоҳида эътибор берилган. Биз кадр танлашда кишиларнинг сиёсий ва ишчанлик қобилиятларини, билими ва ташкилотчилик сифатларини ҳисобга оламиз. Одамлар билан муомаласи, техника, янгилик ва прогрессив усулларга бўлган муносабатини ўрганамиз, босиб ўтган ҳаёт йўлига назар ташлаймиз. Суҳбат вақтида ютуқ, камчиликларини ўзига очиқ айтамиз, маслаҳатлар берамиз.

Масалан, район партия комитетининг бюроси коммунист Искандар Юсуповни «Москва» колхози раислигига тавсия этишни лозим топди. Юқорида айтилганидек, Искандар Юсупов донгдор пахтакор. Ҳаётда коммунизм қурувчисининг аҳлоқ кодекси қоидаларига содиқ киши, ажойиб ташкилотчи. Бироқ маълумоти ўрта, ўз билимини ошириши керак. Янгилик, прогрессив усулларга ихлосманд, Хоразмда пахтани машинада теришнинг ташкилотчиларидан бири. Аммо шогирдлар тайёрлаган. Суҳбат вақтида шуларнинг ҳаммасини айтдик. У камчиликларини тан олди ва уларни тузатишга сўз берди. «Москва» колхозининг аъзолари Искандар Юсуповни якдиллик билан колхоз раислигига сайлади.

Хўш, шундан кейин янги раис, район партия комитети бюросининг маслаҳатларидан қандай хулоса чиқарди? Коммунист Искандар Юсупов Тошкент қишлоқ хўжалик институтининг сиртқи факультетини муваффақиятли битирди. Тажрибали раислардан хўжаликни бошқариш йўлларини ўрганди. Бухгалтерия ходимлари билан ҳамкорликни мустаҳкамлаб, ҳисоб-китобни билиб олди. Энг муҳими — колхозчиларнинг кўнглига йўл топа билди, уларни хўжалик олдида турган улкан вазифаларни бажаришга сафарбар этди. Натижада колхоз тезда юксалиш йўлига чиқиб олди. Колхоз бултур гектаридан 41 центнердан зиёд пахта ҳосили олди, социалистик мажбурият ошириб бажарилди.

Уставда партия сафини марксизм-ленинизм ишига содиқ, коммунизм қуришда актив қатнашувчи ва бошқа ижобий фазилатларга эга бўлган кишилар ҳисобига ўстириш, шу билан бирга партия Программаси ва Уставини бузувчи, коммунист деган юксак номга доғ туширувчи шахслардан холи қилиш кўрсатилган. Бу партия сафини покиза сақлаш, коммунистларнинг авангардлик ролини таъминлашнинг муҳим шартидир. Шу ўринда партия аъзолиги кандидатлигига қабул қилинган Нуржон Давлатованинг фазилатлари ҳақида гапириб ўтиш ўринлидир. Н. Давлатова «Коммуна» колхозида сигир соғувчи бўлиб ишлайди. Ферма бўйича энг кўп ва арзон сут тайёрлайди. Ўз билими ва тажрибасини ошириш устида кунт билан ишлайди. Жамоат ишларида фаол қатнашади, фермада агитаторлик қилади. Шундай ҳислатларга эга бўлган Л. Рўзиметов, Қ. Матёқубов, М. Аҳмедова каби колхозчи-ёшлар ҳам партия сафидан муносиб ўрин олдилар.

Район партия комитети Уставда белгиланганидек марксча-ленинча назарияни эгаллаш, ўз ғоявий савиясини ошириш, танқид ва ўз-ўзини танқидни ривожлантириш, Ватанимизнинг мудофаа қудратини мустаҳкамлашга муносиб ҳисса қўшиш ва шу каби талабларнинг коммунистлар томонидан тўла амалга оширилишини таъминламоқда.

Янгиариқ район партия ташкилотлари партия Устави талабларини ҳаётга татбиқ этишни ўзларининг асосий вазифалари деб биладилар. Партия ташкилотларининг жанговарлик қобилияти, коммунистларнинг авангардлик ролини ошириш учун ҳали кўп ишларни амалга оширишимиз зарур.

Эътироф этишимиз керакки, айрим бошланғич партия ташкилотларида Устав талабларининг бузилиш ҳолларига йўл қўйиляпти. Айрим бошланғич партия ташкилотлари маъмурий-хўжалик раҳбарлари фаолияти устидан етарли назорат олиб бормаётирлар, уларнинг ҳисоботини эшитиб, ютуқларини мустаҳкамлаш, камчиликларини тугатиш йўллари ҳақида маслаҳатлар беришга ожизлик қилаётирлар. Коммунистлар сафи секин ўсяпти. Ўзининг ижодий меҳнати билан коммунистик маъмурчилик яратишга ҳисса қўшаётган илғор пахтакорлар, чорвадорлар, ғаллакорлар, сабзавоткорларни КПСС сафига тортишга эътиборни кучайтириш керак. Баъзи жойларда партия мажлислари вақтида ўтказилмайди, қабул қилинган қарорларнинг ижроси текшириб борилмайди. Агитация-пропаганда ишларининг таъсир кучини ошириш, ташкилий ишларни яхшилаш соҳасида ҳам қатор тадбирларни амалга оширишимиз керак. Жанговар йўлни босиб ўтган, бой тажрибага эга бўлган Янгиариқ район партия ташкилотлари, кўп сонли коммунистлари бу камчиликларни сўзсиз бартараф этадилар, улар партия Уставига доимо содиқ бўлиб келдилар, шундай бўлиб қоладилар.

Янгиариқ районининг меҳнаткашлари жонажон Коммунистик партия теварагига ҳар қачонгидан ҳам маҳкамроқ жипслашган ҳолда бир жон, бир тан бўлиб ишлаб 1969 йилда она-Ватанга 80 минг тонна пахта етказиб берадилар. Бу — доҳиймиз В. И. Лениннинг 100 йиллик юбилейига муносиб совғамиз бўлади.

М. МАТКАРИМОВ,
Ўзбекистон КП Хоразм область, Янгиариқ район комитетининг биринчи секретари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Суратларда (юқоридан пастга): Самарқанддаги Мирзо Улуғбек мадрасасининг кўриниши. Самарқанд шаҳрида яқиндагина фойдаланишга топширилган «Боғишамол» меҳмонхонаси. Самарқанд шаҳар колхоз бозорида ишга туширилган 750 ўринли типовой савдо биноси.

А. Тўраев фотолари.

АХЛОҚ МАВЗУИДА

УМИД ВА ҲАВАС

Хоразмда Отажон Қўшмон ўғли деган табаррук инсон бор. Янги тузум ғалабасини сақлаб қолиш учун босмачиларга қарши курашган, қумлоқда ўрмонлар барпо этган бу отахон сансон ёшда. Ҳозир ҳам область ўрмон хўжалигида ишлаяпти. У халқ донoси, куйчи ва ғазалхон сифатида ҳурмат-обрў қозонган. Навоий, Фузулий ва Махтумқули ижодини, талай ғазаллар ва достонларни ёд билади. Панд-насиҳатлари, матал ва нақллари билан ҳамсуҳбатлари, кексалар ва ёшлар қалбида инсонийлик, олижаноблик туйғуларини уйғотади. Отахон билан бир галги суҳбатимиз мазмунини қуйида ўқийсиз:

«Меҳнат қилиб толганинг, қанду асал тотганинг» дейди халқимиз. Дарвоқе, ҳалол меҳнатнинг меваси ширин бўлади. Фаровон турмуш, бахт ва камолот, эзгу мақсадларнинг ушалиши меҳнат туфайлидир.

Текинхўрлик, баднафслик — давримиз кишиларига ёт. Таъмагирлик ўтмишнинг сарқити. Мансабдорлар, шариат пешволари арз-дод сўраганларида, таъма билан иш кўришган, пора эвазига оқни қора қилишган. Баднафс киши ҳамиша ўз манфаатини кўзлайди, бировдан наф кўриш, бойлик орттириш ҳақида ўйлайди.

Лекин, таъмагирлик билан умидворлик ўртасида катта фарқ бор. Ота-она фарзандидан иззат-ҳурматини умид қилади. Устоз ноқобил шогирдидан «Сендан умидим шумиди!» деб ранжиса ҳақли. Одам дўст-ёрдан, қариндош-уруғидан, қўни-қўшнисидан яхшилик умид қилиши табиий. Беғараз илтифот, холис мурувват одамлар ўртасидаги алоқани мустаҳкамласа, нафс асири бўлиш, таъмагирлик инсонни дўстларидан жудо қилади.

Гоҳо одамлардан бундай гапларни эшитамиз:

— Бир ой бетобланиб ётдим. Бирга ишлашган ўртоғим Эркавой ҳол сўргани келмади. Хабар қилсам, иши тиқилинч эканлигини ўртага солди.

— Назармат билан бирга ўсганмиз, армияда бирга хизмат қилдик. Яқинда тўй берди, мени айтмагани учун хафа бўлдим.

— Ўғлим ўйнаб юрганида шишанинг синиғи оёғини тилиб кетибди. Қўшнимиз Амина хола буни кўриб турса ҳам боланинг жароҳатини бинт билан боғлай демабди...

Булар — ўринли гиналар. Иззат-нафс ёки таъмагирликдан эмас, балки инсоний бурч тақозаси билан киши кишидан яхшиликни умид қилади. Лекин, ҳар қандай яхшилик беғараз, беминнат бўлса яхши.

Ҳаётда ҳар хил воқеалар бўлади. Айрим кишилардаги таъмагирлик, шахсиятпарастлик ва такаббурлик сифатларини кўрсатувчи баъзи мисолларни келтирамиз.

Бир одамнинг фарзанди туғилган куни нишонланган маросимда қатнашдик. Ёшгина ота кайф орасида бемаънилик қилди. Ким келди-ю, кимлар келмади, ким нима келтирди-ю, ким келтирмади, ҳаммасини эзмаланиб гапирди. Бу ҳол дилларни ранжитди. Тўй-маросимда меҳмонларнинг қўлига қараш, совға-саломга қараб илтифот қилиш таъмагирликдан бошқа нарса эмас.

Халқ шифокорларини эъзозлайди. Чунки улар инсон саломатлигини муҳофаза қилишдек фахрли вазифани адо этадилар. Медицина ходимларининг кўпчилиги олижаноб кишилар. Лекин, баъзан яхши номга доғ туширувчилар учраб қолади. Қишлоқ медицина пункти фельдшери таъмагирлик йўлига кирганлигини эшитиб хуноб бўлдим. Бизнинг давримизда ўтмишнинг бу сарқитига мутлақо чек қўйиш лозим.

— Шундай катта тўйдан тушган пул беш юз сўмга ҳам етмабди-я. Каттаконларнинг улуши нима бўлади энди...

Бу — саёқ артистнинг ҳасрати. Нафс, таъна, жиғилдон асири бўлиш бундан ўтмас. Отарчилар санъатимизга ҳам, инсонийлик шаънига ҳам доғ туширадилар. Бу иллатга қарши аёвсиз кураш керак.

Айтайлик, мансабдор шахс ёки хизматчи бировнинг ҳожатини чиқарди, бунинг эвазига бир нима олди (пора эмас, ҳадя дейлик). Бу билан киши бойиб кетмайди, балки обрў-эътиборига доғ тушади. Порахўр эса узоққа бормайди, охири тузоққа илинади.

Бойлик тўплаш мақсадида мансаб-мартаба учун курашадиган, ўз шахсий манфаатини умум манфаатидан юқори қўядиган кишилар таъмагирлик касалига мубтало бўладилар. Балои нафс гирдобида қолиб, халқ олдида иззат ва обрўдан ажраладилар.

Таъмагирлик — тубанлик. Бундай ярамас иллатга қарши ўт очиш, кишиларимизда гўзал инсоний фазилатларни тарбиялаш зарур.

Суҳбатни ёзиб олувчи:

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ҚУРИЛИШДА БУРИЛИШ БЎЛСИН

ВАЪДАБОЗЛАР

Қоп-қоп ваъда билан иш битмайди. Қорақалпоғистон АССРдаги 12-қурилиш тресги бошқарувчиси Д. Мухторов унинг механизациялашган кўчма колоннаси бошлиғи Г. Ҳасанов ўртоқлар ваъдабозлик билан объект тиклашда тажриба орттирган бўлсалар, бунисини биз билмадик. Кегайли районидаги Халқобод посёлкасида пахта тозалаш заводи қурилишини ўз вақтида фойдаланишга топширмаётганликларига эса ажабланмай бўладими!

Нега шундай? Завод аллақачон қуриб тугалланиши мумкин эди. Лекин қурилиш ташкилотларининг раҳбарлари корхонани тиклашга астойдил бел боғлашмаган. Ваъдабозлик билан иш битади деб ўйлашмоқда. Агар шундай бўлмаганда пахта тозалаш заводини фойдаланишга топшириш учун ваъда устига ваъда беравермас эдилар. Аввал завод 1968 йил ноябрь ойида фойдаланишга топширилиши белгиланган эди. Қурувчилар бу муддатда ҳам улгуришолмади. «1969 йил январь ойида завод битади» деб навбатдаги ваъдани беришди. Кейин «шу йилнинг март ойида албатта бу объект қўлдан чиқарилади» деб юборишди. Бу ваъдаларга ҳам вафо қилишмади. «Май ойида заводни ишга тушириш тантаналарига тайёргарлик кўраверинг» дейишди. «10 июнда битади» деган ваъда ҳам натижа бермади.

Мана, ҳамма муддатлар ўтиб кетди. Лекин Халқобод пахта тозалаш заводи қурилишида силжиш кам. Ҳар йили 45 минг тонна пахтани қайта ишлайдиган бу завод бош корпуси, қурилиш-монтаж ишлари тугаллангану, совуққонлик ва ишга астойдил киришмаслик оқибатида ёрдамчи объектлар ва бинолар қурилиши чўзилиб кетяпти. Тайёр маҳсулот сақланадиган омбор, чигит жойланадиган омбор, ишчилар учун уй-жой бинолари, боғча, механика устахонаси қурилишларига ҳалигача қўл ҳам урилгани йўқ.

Ваъдабозлик бундан ортиқ бўладими.

Р. ЕШИМБЕТОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

НОАҲИЛЛИК

Қарши чўлини ўзлаштириш учун бу ерда 1965 йили улкан бинокорлик материаллари комбинати қуришга киришилган эди. Бу корхона чўлқуварларга жуда катта ёрдам кўрсатади. Қарши комбинати йиғма-темир бетон конструкциялар, деворбоп материаллар, ёғоч-буюмлар ишлаб чиқаради, бинокорлик механизмларини ремонт қилиб беради. Шу корхона ёрдами билан йил сайин 30-35 минг гектар қўриқ ерни ўзлаштириш мумкин.

Комбинат қурилишида ҳозир аҳвол қалай? Ишлар чатоқ. Объектни «Қаршистрой»га қарашли ихтисослашган қурилиш-монтаж бошқармаси тикламоқда. Бироқ асосий ва ёрдамчи пудратчиларнинг, шунингдек, буюртмачиларнинг ноаҳиллиги туфайли қурилиш ишлари чўзилиб кетмоқда. Натижада қурилиш-монтаж ишлари топшириқлари сурункасига бажарилмай қолмоқда.

Бу ўринда асосий буюртмачи ҳисобланган завод дирекцияси суст ишлаётганлигини алоҳида таъкидлаш керак. Ўтган йили комбинат қурилиши плани 66 процентда қолиб кетди. 1969 йилнинг биринчи квартали ва кейинги ойларнинг топшириқлари ҳам бажарилмади. Объектларга ишчилар тўла жалб қилинган эмас. Қурилишда механизмлар етишмайди. Буюртмачиларнинг сусткашлиги туфайли бинокорлик материаллари ўз вақтида етказиб борилмаётир. Объектлар лойиҳа-смета ҳужжатлари билан тўла таъминланмаган. Оқибатда бир қатор қурилиш комплекслари ўз вақтида фойдаланишга топширилмай қолмоқда.

Р. УРОҚОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

ДАВР, ШЕЪР ВА ИЛҲОМ

Ҳаваскорлар машқларига обзор

Шеър — ҳаётдаги бирор воқеа-ҳодисадан, гўзал, эзгу нарсалардан таъсирланган, таъсирланганда ҳам кўпчиликнинг тили учида турган лекин изҳор қила олмайдиган сўзлар орқали, ўзининг фикрларини, хулосаларини айта оладиган нафосатга мойил қалбдан тўкилган илҳомдир.

Инсон ўзга сайёраларни забт этаётган бизнинг давримизда эса ҳамма ҳам ўз ҳаяжонини, истак ва орзуларини, даврининг муваффақиятларини, воқеаларни жўшиб куйлагиси келади. Буни редакцияга келаётган ҳаваскорларнинг шеърларида ҳам кўрамиз. Уларнинг кўпчилиги шеърларида яхши фикр билдиришга, образли ташбеҳлар қўллашга, қисқа ҳажмли шеърда фалсафий гаплар айтишга, деталлардан ўринли фойдаланишга уринганлар. Шу ўринда самарқандлик Абдусалом Маматқуловнинг «Сафлар» сарлавҳали шеърини мисол келтирайлик:

Кимнингдир элатлар затарлар
этгани дафн!..
Енида сурати ва орденлари.
Гуллар олиб келар шафақнинг
рангини,
Бир-бир эдкилайди
қадрдонлари.
Йиғламанг одамлар, мотамда
қолиб,
Сафларга боқинг-у, қадни
тутинг тик.
У шу сафларни деб яшади
ёниб,
Шу сафлар бор экан, у мангу
тирик!

Бу ҳаваскорнинг қатор шеърлари билан танишар экансиз, ҳаёт манзаралари орқали руҳий кечинмаларни шеърларида ифодалашга, ўз овозини топиб олишга тиришаётган, изланувчи ҳаваскорни кўз олдингизга келтирасиз.

Тошкентлик А. Примов, фарғоналик И. Ўринов, Т. Ўринбоев, наманганлик М. Мажидов, андижонлик Э. Тоштемиров, бухоролик Б. Мансуров, қашқадарёлик А. Худойназаров, солдат М. Раҳматуллаевларнинг шеърлари ҳақида ҳам шу гапларни айтиш мумкин. Лекин қатор ҳаваскорларнинг шеърлари ҳали машқ даражасидан нарига ўтмаган. Талант — керак-нокерак нарсалардан таъсирланиб ёзилган уйдирма гапларни қофиялаш эмас, балки воқеликни реал ёндошиб, воқеа-ҳодисаларни тўғри, умумлаштириб айта олишдир. В. Г. Белинский шундай деган эди: «Биз... воқеликни айнан кўрсатиб беришни талаб қилмоғимиз лозим, чунки бу воқелик қандай бўлмасин панду насиҳатларга қараганда кўпроқ ибрат ва таълим беради».

Энг аввало шуни айтиш керакки, ҳар бир шеър ёзилишдан олдин ижодкорни қандайдир бир дард, туртки қийнаши лозим. У нимадандир қаттиқ ҳаяжонланиши керак. Ўшанда ҳам ҳақиқий шеър тўғридан-тўғри қоғозга тушавермайди, балки дастлаб дилда пишиб етилади. Ёки яна В. Г. Белинскийнинг таъбири билан айтганда «...Қўлга қалам олмасдан бурун, бадиий ижод... кўнгилда тамом тайёр бўлиб, пишиб етилсин: ижод кўнгилда пухта етилгач, уни ёзиб чиқиш унчали қийин иш эмас».

Ҳаваскорларнинг шеърлари орасида шеъриятдан йироқ, мақсадсиз ёзилган сатрлар ҳам учрайди. Уларнинг аксариятидан «ўлдим, куйдим, сенсиз дунё менга ҳаром, қора қош, қора кўзларингга жоним садақа» деган пуч гаплардан бўлак нарса тополмайсиз. Намуналар келтирайлик. Сурхондарёлик С. Оллобердиев ёзади:

...Куйдирдинг ишқингда
айладинг самон,
Сен мени севасан ўйлайман
гумон(?!)

Тожикистонлик А. Очилбоев ёзади:

...Севдим мен сизни эй дилрабо
қиз,
Мунча менга жафо этибсиз (?!)

Қирғизистонлик Э. Холбоев ёзади:

...Севгилим деб атадим сени,
Чунки жондан севаман сени.(?!)

Тошкентлик Ҳ. Рисқулов ёзади:

...Гар менга тикилиб қолганинг
кўрсам,
Юрагим тез уриб, изиб
кетаман (?!)

Инсоф билан айтинг, бу мисралар кимга қандай янгилик беради-ю, кимни ҳаяжонлантиради?!.

Хоразмлик А. Маҳмудов, Ю. Шарипов, солдатлардан Ғ. Абдукаримов, А. Нурматов, фарғоналик С. Ўринзода, самарқандлик Ш. Авазов, С. Бобонов, тошкентлик Ч. Зарипов, Қ. Ғаниев, Р. Мирзакаримов, бухоролик М. Равшанов, М. Иброҳимова, қашқадарёлик И. Ҳайитов, сурхондарёлик М. Ғафуров каби қатор ҳаваскорларнинг шеърларидаги олди-қочди гапларни ўқиб таъбингиз хира бўлади. Н. А. Добролюбовнинг гапини эслайлик: «Шеърият — ...ақлимизга озиқ бера олиши учун шеърий асарда, албатта фикр бўлмоғи зарур, ҳеч ким учун заррача қизиғи йўқ нарсаларни шунчаки санаб чиқиш, ёки ҳеч қандай ички маънога эга бўлмаган бирон пуч, арзимас ҳодиса ҳақидаги баён ҳеч кимга завқ бермайди».

Демак илҳом билан, ички дард билан, ҳис қилиб ёзмоғимиз керак экан. Бу — илҳом ва талантнинг ўзи билангина шоир бўлиш мумкин деган сўз эмас. Ўзида ҳақиқий талант ва илҳом борлигини сезган ҳаваскор машаққатли меҳнатдан қочмаса, изланишдан чарчамаса, тер тўкса, ўшандагина у ўз даврининг нафасини, ўз хиссиётларининг, ҳаётда содир бўлаётган воқеа-ҳодисаларнинг ва халқ орзу-умидларининг поэтик инъикосини асарларида акс эттира олиши мумкин. Ўшандай ҳаваскоргина шоирликнинг машаққатли йўлига қадам қўя олади.

Ёзувчилар пахта далаларида

АВГУСТ ЖАСОРАТГА ЧОРЛАЙДИ

Гарчи ҳаво очилиб турган бўлсада, қишлоқларимизда бир-бирини учратган икки деҳқон салом-аликдан олдин ҳавойи — жаҳондан гап очади. Офтобда қорайиб, терлаб-пишиб кетган пахтакор кейинги кунларда тафтини ўлчаб бераётган қуёш жазирама сочса беҳад қувонади. Ахир, у меҳр билан ўстираётган қуёш фарзанди — пахтага ҳозир ҳарорат нақадар зарурлигини яхши билади-да! Ҳозир нам керагидан ортиқча, сув етарли, лекин ёзнинг қирқ даражали иссиғига ўрганиб қолган деҳқоннинг эти жунжикяпти. Гоҳ ёмғирли, гоҳ булутли кунларга у ўрганмаган. Июлнинг охири — августнинг бошлари худди шундай ғайритабиий келди.

Юзаки қараганда, ғўзаларимиз яшнаб ўсаётгандай. Аслида эса, уни ҳосилдор қилиш учун кўп ҳаракат керак. Деҳқонга ғовлаб кетган дароз ғўзадан кўра, калта бўғин, офтобда тобланган, камида 6-7 тадан кўсак туккан, ой охиридаёқ пахтаси чаман бўлишга тайёр турган ғўза қимматли.

Ғўзани шу ҳолга келтириш учун эса иссиқлик керак. Аммо уни қаердан олиб бўлади. Олма пиш, оғзимга туш, деган билан иш битмайди. Деҳқонлар ғўзага зарур ҳароратни қалб қўрларидан бермоқдалар. Шу ҳал қилувчи кунларда улар бутун диққат-эътиборларини ғўза парваришига қаратганлар.

Тошкент ва Сирдарё областлари далаларида обдон кездик. Ҳосилнинг тақдирини ҳал қилувчи бободеҳқонлар билан суҳбат қурдик, уларнинг В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллик юбилейи шарафига мўл «оқ олтин» хирмони кўтариш иштиёқида тепаётган қалбига қулоқ солдик. Пахтакорлар ҳамма нарсани август ҳал қилади, демоқдалар. Улар шунга яраша бу ойнинг ҳар бир ғанимат соатидан ҳосил тўплаш йўлида фойдаланиб қолишга интилмоқдалар.

Янгийўл районидаги «Ленинизм» колхозида худди шундай вазият ҳукмрон. Колхоз азаматлари ҳар бир дақиқани ҳисобга олиб иш юритмоқдалар. Машҳур пахтакор Абдулла Ортиқовнинг муносиб шогирди, колхознинг ҳозирги раиси Юсуф Толиповнинг касби ўқитувчилик. Лекин иш юритиши худди устозини эслатади. Бу ерда кекса деҳқонлар, агрономлар, илғор механизаторлардан иборат агротехника кенгаши йил бўйи ишлайди. Фан ва илғор тажриба ютуқларини омухта қилган бу обрўли кенгаш июлнинг охирларида, августда қилинадиган ишлар режасини белгилаб берди. Ҳар бир звено, ҳар бир колхозчи нима қилиши зарурлиги аниқ кўрсатиб ўтилди. Пахтакорларнинг бутун диққат-эътибори август охирларигача ҳар бир туп ғўзада камида 15-16 тадан бўлиқ кўсак ҳосил қилиш зарурлигига қаратилди.

— Ҳосилнинг тақдири бутунича механизаторлар қўлида, — деди колхоз раиси. — Агар августда ҳамма колхозчиларимиз коммунист механизаторлардан Риҳсибой Шофайзиев, Мирзараҳим Абдураҳмонов, Жалил Файзиев сингари зарбдорчасига меҳнат қилишса, планнигина эмас, социалистик мажбуриятни ҳам бажарамиз. Ўрта ҳисобда ҳар гектар ердан 32 центнердан ҳосил олишни мўлжаллаяпмиз. Экин майдонимиз 1392 гектар. Юбилей хирмонимизни ўзингиз ҳисоблаб олаверинг.

Колхознинг Мирзаахмад Ҳожибоев, Ўрмонжон Охунов, Омонқул Айтқулов бошлиқ бригадаларида 5-6 мартадан культивация ўтказилиб, чеканка тугалланди. Азаматлар зарбдор ойда яна икки-уч мартадан культивация ўтказишмоқчи.

Бу йилги шароит шуни тақозо этяпти. Чунки, ҳаво паст келиб, кўп жойларда ғўза ғовлаб кетди. Ўсимлик етарли ҳароратни олганича йўқ. Шу боисдан култиваторнинг ҳар бир юриши, ғўзани шамоллатиб туриш ўсимликнинг етишмаган ҳароратни олишига имконият туғдиради. Пахтакорлар ғўзага қалб қўрларини тўкмоқдалар деганимизда биз ана шуларни назарда тутган эдик.

Шу райондаги «Коммунизм» колхози 838 гектар ерда пахта етиштиради. Бу хўжалик аъзолари ҳам пландаги 28,7 ўрнига 32 центнерлик хирмонни мўлжаллашяпти. Мўл ҳосил учун курашда техника деҳқонга мадад бермоқда.

— Ҳозиргидек техника воситалари бўлмаганда,— дейди 18 йилдан бери шу хўжаликка бошчилик қилиб келаётган Маҳмуд Исматов,— бу йилги шароитда хўжалигимизнинг ҳоли танг бўлиб қоларди... Гоҳ сел келди, гоҳ жала қуйди, гоҳ бўрон бўлди. Чигит экишни ҳар йилгидан ўн кун кеч бошладик. Чунки об-ҳаво экишга йўл қўймади. Ниҳоллар кўзга кўриниши билан бўрон туриб берди, ўнлаб гектар экинзорларимиз селда қолди. Ўсимлик қаддини энди ростлаб олай деганда яна ёғингарчилик бўлди. Хуллас айрим жойларни уч мартадан қайта экишга тўғри келди.

Бой берилган вақтнинг ўрнини қатор ораларини тез ва сифатли ишлаш орқали тўлдиришга тўғри келди. Буни қарангки, устига устак қуёш етарли ҳароратни етказиб беролмади. Хуллас роса тер тўкиб ишлаш талаб қилинди.

Раис ҳақ гапни айтди. Маҳмуд ака Улуғ Ватан урушининг ветерани. У бошчилик қилаётган хўжалик аъзолари юбилей ҳосили учун худди жангдагидек жасорат кўрсатиб меҳнат қилишмоқда. Мўл ҳосил учун кураш фронти жангчиларининг фаолиятидан айрим намуналар келтиришни истардик.

Механизатор Мадамин Мараимов районда дала гвардиячиси сифатида танилган. Аҳолининг обрў-ҳурматини қозонган. Район коммунистлари уни Янгийўл райкоми аъзоси этиб сайлашган. Қишлоқ аҳолиси унга катта ишонч билдириб, маҳаллий Совет депутатлигига сайлаган. Толмас коммунист бу юксак ишончни ҳалол меҳнати билан оқлаш иштиёқида тўлиб тошган. Катта-катта майдонларни сел олиб кетганида шундай ердан 15 гектарини ажратиб беришни илтимос қилди. Ўзига ўхшаш сўзи билан иши бир йигитлар билан бирга деҳқончилик қилиб, гектаридан 35 центнердан ҳосил олишга ваъда берди. Жўра Турсунов, Турсун Нурхўжаев сингари механизаторлар ҳам гектаридан 32-34 центнердан ҳосил кўтаришга ваъда бериб, табиий офатдан зарар кўрган майдонларда қўрқмасдан деҳқончилик қилишди.

Бу йилги шароитда сув керагича топилса ҳам, ҳар бир картанинг тупроқ хусусиятларини аниқ билиб олиш талаб этилади. Экинни вақтида суғормаган ҳам, меъёридан ортиқча сув қуйган ҳам кузда аттанг деб қолиши турган гап. Шунинг учун ҳам Мамажон Матисаев, Ортиқ Ҳошимов, Қувонбой Холматов каби ҳосил посбонларининг маслаҳатлари асосида иш тутилди.

Оққўрғон районидаги «Ленинобод» колхозига кираверишда кўзимизга ташланган биринчи нарса «Сирдарё пахтакорларига алангали салом!» деган шиор ёзилган транспарант бўлди. Чиндан ҳам бу ерда қўшни область пахтакорларининг ўзаро текшириш бригадаси аъзолари бўлишган экан.

—Мусобақадошлар қандай маслаҳат беришди?—сўрадик колхоз партия комитети секретари Боқижон Субҳоновдан.

—Йилнинг қандай келгани ўзларингизга маълум,—деди у,— бегона ўтга қарши ростакамига жанг қилишга тўғри келмоқда. Сирдарёликлар маслаҳати асосида иш олиб боряпмиз. Баъзи жойларда экинни захлатиб юборган эканмиз. Ҳозир уларни ҳам тартибга соляпмиз. Бундан олдин озарбайжонликлар келишган эди. Улар ҳам жуда фойдали маслаҳатлар беришди. Партия ташкилотимиз правление аъзолари ва колхоз раиси Карим Эгамбердиев билан биргаликда аниқ ҳаракат программасини тузиб чиқди. Ҳар қандай шароитда ҳам планга қўшимча равишда 700 тонна, жами 4 минг тонна пахта етиштириш бош вазифа қилиб қўйилди.

Бу ҳисоб-китоб ҳаводан олинган рақамларга асосланмаган. Секретарнинг ён дафтаридаги ҳар бир рақам заминида оқилона иш тутиш самараси ётади. Бу ерда кўпчилик участкаларда пахтанинг тезпишар навлари ўстирилмоқда. Июлнинг охирларидаёқ ҳар туп ғўзада 6-7 тадан бўлиқ кўсак санаш мумкин эди. Айниқса, Б. Назарова, К. Турсунбоев ўртоқлар бошлиқ бригадаларда мўл ҳосил тугунлари кўп тўпланган.

«Ленинобод» колхози билан мусобақадош Сирдарё областидаги Ленин номли колхоз пахтакорларининг ишлари қандай? Ана шу саволга жавоб олиш мақсадида бу хўжалик далаларида бўлдик. Бу ерда колхоз раиси Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назира Йўлдошева партком секретари Жаъфар Шамсиев билан аҳил ишлашаркан. Правление ҳам, партия ташкилоти ҳам бир мақсадни—август ойида мумкин қадар кўпроқ ҳосил тўплашни кўзлаб иш олиб бормоқда. Хўжалик аъзолари пландаги 4780 тонна ўрнига 5200 тонна «оқ олтин»ни Ватанга армуғон этишмоқчи. Бу йўлда улар ҳар қандай қийинчиликларни ҳам енгишга тайёр туришибди.

Кези келганда бир нарсани эслатиб ўтмоқчимиз. Бундан йигирма етти йил илгари Назира Йўлдошева кетмончилик қиларди. Назира саккизинчи синфни битириб, энди ўқишини давом эттирмоқчи бўлиб турганида лаънати уруш бошланиб кетди. Эркаклар фронтга кетди. Ғалабамизни таъминлайдиган ҳосил учун кураш кексалар, хотин қизлар ва болалар зиммасига тушди. Улар қаторида Назира ҳам тиним билмай ишлади. 1948 йилгача кетмончи қизлар звеносига бошчилик қилди. Дарвоқе, 1947 йили Социалистик Меҳнат Қаҳрамони деган юксак унвонга сазовор бўлди. Ўшанда бу қизнинг шаънига «Сирдарё қизи» қўшиғи ёзилган эди.

Назира Йўлдошева чиндан ҳам эл-юрт таҳсинига лойиқ ишлар қиляпти. Илгаригидек ҳозир ҳам раиса опа меҳнатда жасорат кўрсатишга шай турган азаматларни чуқур ҳурмат қилади. Унинг умр йўлдоши Шароф Жўраев ҳам шундай пахтакор бўлишга ҳамиша интилади. Ш. Жўраев бригадаси хўжалик бўйича етиштириладиган пахтанинг бешдан бир қисмидан кўпроғини беради. Бошқа бригадалар ҳам колхозда етакчилар сафидан ўрин олишга астойдил интилиб ишламоқда. Анвар Ёқубов, Андрей Курочкин, Турсунхўжа Аҳмедов ва уларнинг етмиш нафар касбдошлари машина теримига шай туришибди. Бу азаматлар 2400 тонна пахтани машиналар бункеридан тўкишмоқчи.

Хўжаликда 17 миллат вакиллари бир оила фарзандларидек аҳил ва тотув меҳнат қилишади. Раис—ўзбек қизи, партком секретари—тожик фарзанди, бош инженер—корейс, ферма мудири—чуваш, сабзавоткорлар бригадири—молдаван, участка бошлиқлари—озарбайжон ва яҳудий, энтомолог—татар...

1-бригада даласидамиз. Тракторчи Барот Бобожонов билан суҳбатлашдик. Норма бўйича 8 гектар ерни культивация қилиш керак экан. Ҳақиқатда эса 12 гектардан бўлаётган экан. Бу — тракторчининг ўртача кўрсаткичи. 16 гектарга етказган кунлари ҳам бор. Шу бригадада ишлаётган Сафар Иброҳимов, Анвар Ёқубовлар ҳам ундан қолишмаяптилар. Бригада аъзолари 200 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 25 центнердан ҳосил кўтаришга астойдил бел боғлашган.

—Маошингиз қандай бўляпти? —сўрадик Барот Бобожоновдан.

—Ойлигим бригаданинг экин майдонича бўляпти,—деди ҳазиллашиб у.—Яъни нақд 200 сўмдан ишляпман.

Тракторчилар культивацияни қачон, қай тариқа олиб боришни яхши билишади. Ҳатто уларнинг бу борада аниқ ҳисоб-китоблари ҳам бор. Бултур сўнгги культивация 15 августда ўтказилган. Бу йил эса бу муддат 25 августга тўғри келади. Йилнинг хусусияти шунақа.

—Механизаторнинг иши нозик,—дейди тракторчи Сафар Иброҳимов. — муддатидан сал кечикиб культивация қилдингми, ишим орқага кетди деявер. Чунки, минг марта ерни юмшатганинг билан меҳнатинг зое кетади. Шунақа. Илгари июль ҳосил тўплашда ҳал қилувчи ой ҳисобланса, энди августни шундай дейишга тўғри келади.

Дала баҳодирлари билан суҳбатлашаркансан, қани энди ҳамма жойда ҳам ишга шундай муносабатда бўлинса деб ҳавас қиласан. Афсуски, бундай эмас. Қўлимизда «Сырдарьинская правда» газетасининг куни кеча чиққан сони. «Усмон Юсупов номли совхозда жиддий аҳвол юз берди. Экин майдонларининг ярмига кўсак қурти тушган. Қишлоқ хўжалик мутахассислари қандай чора кўришмоқда? Ҳеч қандай.

Олдин бу ерда самолётдан дори сепилган эди. «Қанотли ёрдамчилар» техника кўригига борамиз деб Тошкентга учиб кетганига ўн кун бўлди..

—Шундай, самолётларни кутяпмиз,—дейди совхоз бош агрономи»... деган сўзларни ўқидик, бу газетадан.

Маълум бўлишича, колхозда дори сепадиган иккита агрегат бор экан-у, аммо ремонт қилинмаган экан. Зарур химикатлар ҳам ғамланмапти. Ахир, шу аппаратларда ҳам кунига 20-30 гектардан ерни дорилаш мумкин бўларди-ку. Бунинг устига, катта майдонлардаги ғўзалар қуриб қолмоқда. Буни қарангки, сувга сероб йилда шунга йўл қўйилса-я! Оқибатда ҳар бир туп ғўзада 4-5 тадан гул тўкилган.

«Партия XXIII съезди» совхозида ҳам кўсак қурти пайдо бўлган. Бу ерда 1000 гектар ердаги экин шу касалга чалинган. Бундай ноҳуш аҳволнинг сабабчилари бўлган ўртоқларни далаларимизнинг шу кунги қаҳрамонлари билан тенглаштириб бўлармиди.

Сафардан қайтаркаймиз, яна Янгийўл районига ўтдик. Оғир шароитларда иш олиб бораётган Охунбобоев номли колхозда бўлдик.

—Ғўзаларимиз шу атрофдаги хўжаликлар ичида энг кейин сув ичади,—деди колхоз раиси Маҳмуд Пўлатов.—Мироб сувни хўжалигимизга бергунча обиҳаёт 80 километр йўлни босиб келади. Ерларимизнинг бир қисмигина, яъни 1000 гектардан кўпроғи Бўзсувдан сув ичади... Бу йил сув айқин-чайқин. Меъёридан шу қадар кўпки, ҳатто баъзан насос орқали Сирдарёга қуйиб юборишга тўғри келди... Тошқинни айтмайсизми. 256 гектар еримизни пайхон қилиб кетди.

Мустафо Юсупов бошлиқ бригаданинг 60 гектар ерини сув босди. Бошқа бригадаларнинг пахтакорлари бу бригадага етган зарарни қоплаш учун зиммаларига қўшимча мажбуриятлар олишди. Бунга тасанно айтсанг арзийди. Аммо Мустафо Юсупов бригадаси аъзолари чинакам қаҳрамон, лабзи ҳалол кишилар эканликларини яна бир бор исботлашди: 190 гектар ердан ундириладиган жамики хосилни 130 гектар майдондан ундириб оламиз!—дейишди улар.

Колхозда табиий офатдан зарар кўрган бошқа майдонлар ҳам алоҳида парвариш қилиниб, бўлиқ пайкаллар қаторига қўшиб олинди. Ҳозир дала гвардиячилари жами хосилнинг бешдан тўрт қисмини машиналарда териб олиш тараддудини кўрмоқдалар.

Хўжаликда бу тонналарга қанчалик зўр машаққат билан замин яратилмоқда. Кўсак қурти экан-ку, ҳатто гард юқтирмасам, дейди бу колхоз миришкорлари. Ҳар бир туп ғўзани бамисоли фарзанди каби авайлаб ўстираётган миришкорларга ҳар қанча тасанно айтсанг арзийди. Эгамберди Бойназаров, Аҳмад Пўлатов, Нормуҳаммад Нурмуҳамедов, Турғунбой Қудабоев, Нурали Бўронбоев, Қўчқор Абдукаримов, Мадумар Саидов, Иброхим Ҳусанбоев сингари пахта усталарининг куч-ғайрати, давлатимизнинг техника ва ўғит билан бераётган мадади, моддий ёрдами туфайли юбилей хирмонига катта замин яратилмоқда.

Августда худди июлдагидек зарбдорчасига меҳнат қиламиз!— Колхозчиларнинг умумий йиғилиши қарори ана шундай. Шу ойнинг қолган кунларида ҳалол меҳнат қилиб, пешана тери тўккан киши мукофотларга лойиқ. 1790 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 31 центнердан ҳосил кўтарамиз!—Август тақозо этган азму қарор мана шу!

Август юбилей йили ҳосилининг тақдирини ҳал қиладиган ой. Шу ой кун тартибига қўйган ҳамма вазифаларни бекаму-кўст адо этиш республикамиз пахта фронтида жавлон ураётган ҳар бир меҳнаткашнинг муқаддас бурчидир. Август дала меҳнаткашларини жасорат кўрсатишга чорлайди!

Акмал ПЎЛАТ, НАЗАРМАТ, Вячеслав КОСТИРЯ

ЯНГИЙЎЛ районидаги Охунбобоев номли колхоз пахтакорлари бу йил катта мақсад билан ишлашяпти. Улар 1790 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта олишмоқчи. Ҳозир ғўзани сифатли парвариш қилиб, ҳосилга-ҳосил қўшиш тадбирларини амалга оширишда механизаторлар ҳал қилувчи роль ўйнашяпти. Улар бу йил етиштириладиган 5500 тонна пахтанинг 4000 тоннасини «зангори кема»ларда териб беришмоқчи. Суратда: комплекс механизациялашган звено бошлиғи ёш коммунист Н. Бўронбоев. Бу звено коллективи 39 гектар майдоннинг ҳар гектаридан камида 35 центнердан «оқ олтин» етиштириш учун курашяпти.

СИРДАРЁ районидаги Ленин номли колхознинг аъзолари бу йил 1780 гектар майдондан 5200 тонна пахта олиш ва давлатга сотиш ҳақида ваъда беришган. Хўжалик пахтакорлари берилган ваъданинг устидан чиқиш учун ҳосилга-ҳосил қўшишнинг ҳозирги ҳал қилувчи даврида далаларда фидокорона меҳнат қилишяпти. Суратда: колхоз раиси Республикада хизмат кўрсатган пахтакор, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Назира Йўлдошева ва бригада бошлиғи Ш. Жўраев.

Н. Ключиев фотолари. (ЎзТАГ фотохроникаси).

ДЎСТЛИК ЙЎЛИ

Фарғонада йўл қурилиш бошқармаси тузилганига йигирма йил тўляпти. Йўл қурувчилар юбилейни нишонлаш учун пешана тери тўкмоқдалар. Шу ўтган йиллар ичида йўл қурувчилар неча юзлаб километр эски йўлларга асфальт ётқизиб, қанча шаҳар ва қишлоқларни бирлаштирмади дейсиз.

7-йўл қурилиши участкаси коллективининг бутун диққат-эътибори Риштон—Сўх йўли қурилишини тезлаштиришга қаратилган. Улар йил охиригача тоғда 40 километр йўл қуриб, фойдаланишга топширадилар.

Мана, қаршимизда узун ипдек чўзилиб кетган эски эгри-бугри тоғ йўли. Унинг атрофида қуёш нурида сарғайиб ётган уюм-уюм тошлар кўзга ташланиб турибди.

Биз эски йўл бўйлаб ЗИЛ-130 машинасида юқорига кўтарилляпмиз. Қурувчилар Риштон—Сўх йўлини «Дўстлик» йўли деб аташяпти. Бу йўл гўзал Фарғона области ва Қирғизистон республикасининг кўпгина район ва шаҳарларини бирлаштиради.

— Анчагина қийинчиликларни енгсак ҳам, ҳали бу ерда қиладиган ишларимиз кўп,—дейди бош прораб Абдулла Хейрадзе. — Тоғ бағрида йўл қураётган коллективимиз қўлни-қўлга бериб ишламоқда.

А. Хейрадзе йўл қурилишларида ўн йил прораб бўлиб ишлаган. Бой тажриба орттирган. Унга Оҳангарондаги тоғ йўли қурилиши анча ҳаётий тажрибани ўргатди.

В. ПРИШЧЕПА.

ИМТИҲОН

Оржоникидзе районидаги баҳаво ва хушманзара Яланғоч қишлоғининг таъриф-тавсифига сўз тополмайсан, киши! Қишлоқ ям-яшил дарахтлар, мангу кўркамлик ва гўзаллик оғушида қолган. Унинг чор атрофини шўх оқар анҳорлар ўраб олган ва бир умр шовуллаб оқиб ётади. Худди шу ерда Тошкент қишлоқ хўжалик институти (ректори биология фанлари доктори профессор А. Имомалиев) студентлар шаҳарчаси қад кўтармоқда. Бир неча йилдан кейин бу шаҳарча мамлакатимиздаги чиройли студентлар қароргоҳига айланади.

Ҳозир қурилиш ишлари кетяпти. Бир томонда қизғин меҳнат палласи, иккинчи томонда ижодий изланиш, ўқиш, ўрганиш... Институтнинг тажриба участкалари ҳам шундоққина шаҳарча биқинида жойлашган. Айниқса шу кеча-кундузда институт корпусларида, серсоя ҳовлиларида, аудиторияларида ҳаёт бамисоли булоқдек мавж уради. Бу — табиий. Негаки, институт қучоғига янги кишилар — ёшлар ошиқишяпти. Улар республикамизнинг турли бурчакларидан яхши ният, орзу-истак билан бу ерга келишган.

Биринчи имтиҳон! Агрономия, ипакчилик, мевачилик, ўсимликларни ҳимоя қилиш, экономика ва ҳисоблаш каби факультетларга 550 киши қабул қилиниши керак. Ўқишни истаб ёзилган аризалар эса — 2550 та.

Демак, ҳар бир ўрин учун бир неча киши ўз кучини, билимини, маҳоратини кўрсатиши, намойиш қилиши керак. Ҳаммадан кўпроқ балл тўплаб, юқори кўрсаткичга эришиш зарур. Олий ўқув юртига танлаб студентлар қабул қилиш қоидаси ҳам худди шундай. Эндиликда илмга ихлос қўйган, уни жони-дилидан севадиган, келажакни кўзлаб, ўз ихтисоси бўйича юксакликка кўтарилиши лозим бўлган йигит ва қизларгина ана шундай катта имтиҳон — кўрикдан ўтишяпти.

Биринчи имтиҳон йигит ва қизларимиз билим чўққиларч сари ташналик билан интилаётганликларидан далолат берди. Экономика ва ҳисоблаш факультетига кириб ўқиш истагини билдирган Сурхондарё область, Шеробод районидаги Ленин номли колхоздан келган Жавли Файзиев биринчи имтиҳондан муваффақиятли ўтди. У физика фани бўйича барча саволларни зудлик билан қониқарли ечиб берди, кўпчилик олдида ўз билим даражасини кўрсатди.

Марямхон Боймуродовани айтмайсизми! У яқиндагина Самарқанд область, Нарпай районидаги ўрта мактабни муваффақиятли тамомлаган эди. Тоғ қизи, чўпон фарзанди — Марямхон қишлоқ хўжалик институтининг ипакчилик факультетига кириб ўқиш истагини билдирди. Унинг истаги машҳур пиллакор бўлиш. Давлат мукофоти лауреатлари Олияхон Султонова ҳамда Ҳурмат Тешаевалар сингари элнинг ҳурматли қизи бўлишдир. У ўз истагига эришажагини биринчи кунда физика фанидан ўтказилган имтиҳонда очиқ-ойдин исботлади. Дастлабки имтиҳондан муваффақиятли ўтди. Ўқитувчилар, абитуриентлар тоғ қизига келгуси имтиҳонлардан ҳам муваффақиятли ўтиш учун яхши истаклар билдиришди. Марямхон ўзининг ўқишга меҳр қўйганлиги, меҳнатсеварлиги билан ана шундай дуруст кўрсаткичга эришди.

... Қишлоқ хўжалик институти Қашқадарё, Сурхондарё, Бухоро, Хоразм, Фарғона, Наманган, Андижон ва бошқа областлардан, шунингдек, Қорақалпоғистон АССРдан ҳам студентлар қабул қиляпти. Мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келиб, шу институтда таълим олиш иштиёқини билдирган ўғил-қизлар ҳам жуда кўп.

Шуниси қувончлики, институт маъмурияти, партия ташкилоти ўқишга келган ўғил ва қизларнинг яхши машғулот ўтказишлари, ётиб туришлари учун жуда қулай имкониятлар яратиб берган. Кенг ва шинам аудиториялар, ёруғ ва озода ётоқхоналар улар хизматида. Имтиҳон олиш учун тажрибали, хушмуомала ли ўқитувчилар ажратилган. Доцент К. Абдурашидов, катта ўқитувчилар С. Ҳусанова, Е. Осипова ва бошқалар имтиҳон олишга пухта тайёргарлик кўрадилар. Ҳар бир абитуриентнинг билимини, қобилиятини ҳисобга олиб, унга баҳо берадилар. Имтиҳонларнинг ана шундай ташкил этилиши дастлабки кунларданоқ яхши натижаларнинг қўлга киритилишига кенг имконият очиб берди.

А. РАҲИМОВ, С. ҚОДИРОВ.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ЧОРТОҚ ҲАНГОМАЛАРИ

«Чортоқ» санаторийсида даволанаётган беморлардан редакцияга келган хатга шундай сарлавҳа қўйилган. Хат Янгиқўрғон район матлубот жамияти правлениесига юборилиб, келтирилган фактларни текшириб кўриш, йўл қўйилган камчиликларни тузатишга қаратилган чоралар кўриш илтимос қилинди. Олинган жавобда бундай дейилади:

— Текширишда беморларнинг хатида келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Якуни кенг муҳокама қилинди. Санаторийда даволанаётган беморларга савдо хизмати кўрсатишни яхшилаш чоралари кўрилди. Харидорлар билан қўпол муомала қилгани учун гўшт дўконининг сотувчиси Р. Абдураҳмоновга выговор берилди. Дам олувчиларни вақтида иссиқ нон билан таъминламагани учун новвойхона мудири Дадахонов қаттиқ огоҳлантирилди. Магазинни белгиланган вақтда очмай, харидорлар талабига бепарво қарагани учун санаторий чегарасидаги савдо шохобчасининг мудири Ф. Зокирова ҳам қаттиқ огоҳлантирилди. Савдо ходимлари орасида оммавий-тарбиявий ишларни кучайтириш, аҳолига савдо хизмати кўрсатишни яхшилашга қаратилган тадбирлар белгиланди.

ЁШЛАР ИЖОДИДАН

ХАЙР, ЧОТҚОЛ

Қирғоғингда ошиқ мисол —
Яёв юриб кездим хушҳол.
Тоғли юртим, топдинг иқбол.
Аммо, Чотқол, ўзи не ҳол:
Югурасан, асов мисол,
Дам олмайин, ҳеч бемалол?
— Чопгум тинмай, чўллар
томон,
Тақир саҳро, қирлар томон.
Унда кутар мени инсон —
Эркалатиб дер у: «Гулсан!
Ҳар бир томчинг мисоли зар,
Сен туфайли боғ гуркирар!».
— Дуруст.
Раҳмат сенга,
Чотқол.
Хайр, хуш қол!
Хайр, хуш қол!
Тоғларингда кездим алқар,
Чўққиларда минг йиллик қор,
Қорларингда кўп ҳикмат бор.
Чорбоғ ГЭСинг шундан девкор
Зиё сочур тунлар бедор,
Ерни кутган ошиқ мисол,
Шамсу-қамар ўзинг Чотқол!
Азм дарё,
Хайр, хуш қол!
Хайр, хуш қол!

Шамси ОДИЛ.

ЎЛКАМ

Ижод столимда толаман ўйга,
Қалбимда чўғланар улуғ бир
гоя.
Жўшқин ҳисларимни соламан
куйга,
Ҳаёт менга ўқнир бахтдан ҳиноя.
Хаёл денгизида сузганим чоғда
Қалбимда мавжланар ҳеч сўнмас
оташ.
Тонг билан кезаман чаманзор
боғда,
Тонг илҳом манбаи, чиққунча
қуёш.
Биламан, тонг каби беғубор
ўлкам,
Бугундан мазмунли туюлар
эртам.

Барот УТАЕВ.

ПАНЖА ИЗЛАРИ

Бузилган пахсада
Ажаб, беш панжа...
Кимнинг қўлларийкин бунга из
солган?
Ким билсин, таяниб, сувсаб
толганда
Дам олиб, чанқоғин қондириб
олган.
Қанча йиллар ўтган,
Авлодлар ўтган,
Бинолар бўй чўзган қаватма-
қават.
Қисгим келиб кетди қадоқлар
бўртган
Дағал бармоқларни
Қанийди... Ҳайҳот!
Ким бўлган ўзи у,
Мардикормиди,
Ё кулба дардида уринган отам?
Наздимда ғишт бўлиб менинг
уйимни
Ана шу бармоқлар тутиб
тургандай.

Турсунбой ИБРОҲИМОВ.

Шахмат оламида

СЕҲРЛИ ЖАНГ

Улуғ рус ёзувчиси Лев Толстой жуда меҳмондўст киши бўлган. Меҳмони шахматчи чиқиб қолгудек бўлса, қувончи ичига сиғмай кетаркан. 1864 йилнинг 28 октябрида қайнағасига йўллаган хатида «Шахмат ўйнаб турасанми? Ҳаётни мен шахматсиз, китоб ва овсиз сира тасаввур этолмайман», деб ёзади.

Толстой чарчоғини уч хил усул билан ёзарди: у гоҳ музика тинглар, гоҳ от миниб овга чиқар ёки дўстлари билан шахмат ўйнарди.

Улкан асарлар устида роса бош қотиргач, яна шахмат ўйнаш қанақа бўларкин? Ахир, шахмат ҳам ақлий куч талаб этади-ку! Бироқ ёзувчи, машғулотларнинг тури ўзгариши билан одам ҳордиқ чиқариши мумкинлигини яхши биларди.

Юқори савияда ўтган шахмат курашиниқ ақлий меҳнатга, яъни ижод тоифасига киритадилар. Баъзилар, шахматчининг қирқ ёшдан кейин ўйин савияси пасайиб кетади, олимларнинг кўпчилиги эса ана шу ёшдан кейин энг яхши илмий кашфиётлар қиладилар, нега шундай?—деб сўраб турадилар.

Яхшиси, жавобни Ботвинникдан эшитайлик. Ким табиб — бошидан ўтган табиб! У техника фанлари доктори, шахмат тахтаси «академиги»дир. **«...Бу борада,— дейди Ботвинник, — фан билан шахматни таққослаш ўринли эмас. Иккаласи ҳам ақлий меҳнат ҳисобланади. Олим қачон ишлаш ва қачон дам олиш пайтини ўзи танлайди. Шахматчи эса вақт билан чегараланган бўлиб, ундан чиқолмайди. Спорт қонунлари жуда қаттиқ... Ёш ўтиши билан ақл тўлишади-ю, хотира кучи ва ишчанлик камайиб боради».**

Шахматчи баланд марралага кўтарилиш, асл дурдоналар яратиш учун нималарни билиши, нималарга эга бўлиши лозим? Жаҳон чемпиони бўлиш учун кўп йиллар мобайнида тинмай меҳнат қилган Алёхин ҳеч қачон мусобақаларда эришиладиган умумий натижаларни ўйналган партияларнинг сифатидан айирмаган. Чунки, шахматда ғалаба билан ижодни бир-биридан ажратиб бўлмайди. Фантазия, ижодкорлик, ўзига хос тафаккур қилишдек сифатларни уйғунлаштира билган спортчи мусобақаларда юқори натижаларни қўлга киритиши мумкин. Шахматнинг яратилиши шундай, унинг гўзаллиги ҳам шунда!

Гроссмейстер учун, — деб уқтиради Алёхин, — ютуққа эришишнинг учта шарти бор. Биринчидан, у рақибининг кучли ва заиф томонларини батафсил таҳлил қилиб чиқиши лозим. Унинг нималарни яхши кўриши-ю, нималарга дош бера олмаслигини, қандай ҳолатларни ёқтиради-ю, қандайларида беҳафсала дона суришини билиши керак. Буларни билиб олгач, рақибини унга сира ёқмайдиган жангга тортиши, тахтада ҳамма вақт у иккиланиб турадиган вазиятлар барпо қилиши мумкин. Ана шунда янглишмай кўрсин-чи, у!

...Иккинчидан, фақат рақибларнинг кучли ва заиф томонларини ўрганибгина қолмай, айни замонда ўзини ҳам мукаммал билиб бориши янада муҳимроқдир. Ленин бу икки омил ҳам ютуққа эришиш учун камлик қилади. Яна, уларнинг энг муҳими деса бўладиган учинчи шартни ҳам бажариш лозим: худди ҳаётдагидек, ўз олдига олға чорловчи ва қийин йўлда кўмаклашувчи ёрқин олий мақсад қўйган кишигина ғалабага эришиши мумкин.

Чигорин ва Алёхиннинг издошлари — совет шахматчилари ғалабанинг калити бўлажак курашларга пухта тайёргарлик кўришдадир, деб биладилар. Шунинг учун ҳам улар кўп йиллардан бери биринчиликни қўлдан бермай келяптилар.

Одамнинг ҳаёти ҳамма вақт бир тарзда ўтмайди. Хабарингиз бўлса керак, бир ярим икки йил олдин шахмат оламида биз учун айрим кўнгилсиз воқеалар юз берган, мухлислар ранжий бошлаган эдилар. Аммо пойдевори мустаҳкам совет шахмат мактабининг илғор вакиллари бир зарба билан тоб ташламадилар. Балки тез орада қаддиларини ростлаб, ном чиқарган рақиблари устидан бирин-кетин ишонарли ғалабаларни қўлга кирита бошладилар: жаҳон чемпионлигига даъвогарлик турнирида ютиб чиқдилар, олимпиада чемпионлари бўлдилар.

Бу йилги шахмат мавсумининг программаси жуда бой. Олмаота шаҳрида якунланган мамлакат чемпионатида одессалик Михаил Подгаец билан омсклик Пешковский ҳақиқий гроссмейстерларга хос маҳорат кўрсатиб ўйнадилар. Бу, довруғи оламни тутган шахматчиларимизга арзигудек ўринбосарлар етишиб чиқаётганлигидан далолат беради. Совет гроссмейстерлари Тигран Петросян билан Борис Спасский планетамизнинг энг кучли шахматчиси деган унвон учун икки ой ўзаро жанг қилдилар. Натижа кўпчиликка аён: 12.5: 10.5 ҳисобида ғолиб чиққан Борис Спасский жаҳоннинг ўнинчи расмий чемпиони деб эълон қилинди. Ҳозиржавоблик, дадиллик, матонат, тиришқоқлик янги жаҳон чемпионининг фазилатларидандир. Унинг ўн йилдан ортиқ олиб борган тинимсиз ижодий изланишлари зое кетмади: сеҳрли 64 катакдаги шахмат доначалари саъзан бамисоли «сеҳрланган»дек бўлажак «шоҳ» фармонларини адо этиб турдилар.

Аёллар ўртасида жаҳон чемпионлиги учун ҳам совет вакиллари курашдилар. Халқаро мастерлар грузиялик Нона Гаприндашвили билан москвалик Алла Кушнир ўзаро 16 партия ўйнашлари керак эди. Лекин матч қисмати 13-учрашувдан кейиноқ (худди 1965 йилдагига ўхшаш) ҳал бўлиб қолди, 8,5:4,5 ҳисобида устун келган Нона Гаприндашвили ўз унвонини яна ўз қўлида сақлаб қолди. Чамаси, Нонага тенг келадиган аёл шахматчи ҳозиргача дунёда йўққа ўхшайди. «Тож» камида яна уч йил совет шахматчилари қўлида. Жаҳон шахмат аҳли ана шу «сеҳрли» жангларининг ҳақиқий мафтуни бўлиб қолди.

М. МУҲИДДИНОВ,
СССР спорт мастери.

РАДИО БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

8.25—Концерт (халқ талантлари). 9.30 — Сюита. 10.30 — «Оқбилак» (концерт-очерк). 11.30—«Ботир Зокиров куйлайди» (концерт-очерк). 13.30—Енгил оркестр куйлари. 15.15—Маданият радиоуниверситети 15.30—Концерт. 16.10—Белоруссия бадиий коллективларининг концерти. 16.50 «Правда» газетасининг обзори. 17.00—Симфоник куйлар. 18.00—«Дўстлик трассаси». 18.10 — Камер симфония. 19.20—Гумор Абдулманов концерти. 20.00 — «Ёшлик» радиостанцияси. 20.40—Қўшиқлар. 21.00 — «Демократия учун кураш — социализм учун курашнинг узвий қисми» (суҳбат). 21.10 Концерт (пахтакорлар учун). 22.20—Дутор тароналари. 22.40—В. И. Ленин ҳақида ҳикоялар. 23.15—Мақом кечаси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

18.30—**Кўрсатишлар программаси.**

Рус тилида: 18.35 — **Телеянгиликлар.** 18.50 — **Қишлоқ ёшлари клуби** («Ёшлик» студияси). 19.30—**Бугун янги томоша** (бадиий фильм).

Ўзбек тилида: 21.05 — **Телеянгиликлар.** 21.20 — **Ўзбекистон чорвадори.** 22.10 — **Самарқанд юлдузлари** (Самарқанддан олиб кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 18.00 — **Космос қаҳрамонларига шон-шарафлар!** (телефильм). 18.20 — **Авария** (бадиий фильм).

20.00 дан—**Москва кўрсатади.**

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

Ўзбек тилида: 20.00 — **Кунгур муз ғори** (ҳужжатли фильм).

Рус тилида: 20.20 — **Концерт.** 20.50 — **Грузия кийимлари** (илмий-оммабоп фильм). 21.00—**Қаҳрабо маржон** (телеспектакль).

ТЕАТР

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 7/VIII да **Фарғона тонг отгунча,** 8/VIII да **Жон қизлар.**

КИНО

Берлин томон йўл — «ЎЗБЕКИСТОН», «ВОСТОК», «МОСКВА», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Тайга хўжайини — «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун), САНЪАТ САРОЙИ (эрталаб соат 11, кундуз 1 ва кеч 9 яримда).

Жижканинг жанговар аравачи (эрталаб соат 10, кундуз 2 ва 4 да). **Дайлар** (кундуз 2, кеч 6 ва 8 да) — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ».

Ганга ва Жамна — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Юлдузсиз сельва — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Райқ болалари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз соат 3.15 минут ва кеч 6 яримда).

ХАБАРЛАР, ВОҚЕАЛАР, ЯНГИЛИКЛАР

ДУНЁ ХАРИТАСИ ОЛДИДА

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

ПОЛЬША

ВАРШАВА. Щецин воеводлигидаги «Полице» химия комбинатида олтингугурт кислотаси заводи муддатидан 5 ой олдин ишга туширилди. Бу завод йилига 400 минг тонна маҳсулот чиқаради.

Янги қувватларни ишга тушириш туфайли Польша Халқ Республикасида олтингугурт кислотаси ишлаб чиқариш 1968 йилда 1960 йилдаги 685 минг тонна ўрнига 1.4 миллион тоннага етди. Польша эндиликда олтингугурт ишлаб чиқариш юзасидан жаҳонда олтинчи ўринда турибди.

ГДР

БЕРЛИН. Германия Демократик Республикасининг қишлоқ хўжалиги техника билан қуролланиш жиҳатидан халқ ҳокимиятининг 20 йили мобайнида жуда олға кетди. Германия Демократик Республикасида 145 мингга яқин трактор бор. Бу 1950 йилдагидан 4 баравардан ҳам ортиқроқдир. Республика далаларида қарийб 19 минг ғалла комбайни ишламоқда. Ўрим-йиғим ишларини механизациялаш даражаси ғалла бўйича қарийб 95 процентга, қанд лавлаги бўйича 97 процентга етди.

Германия Демократик Республикаси ташкил топганига 20 йил тўладиган юбилей йилида қишлоқ хўжалик маҳсулотлари 1950 йилдагига нисбатан 3 баравар кўп етиштирилмоқда.

Қишлоқ хўжалик машиналари ва механизмлари парки узлуксиз равишда сон жиҳатидан кўпайиши билан бирга, уларнинг унумдорлиги ҳам тўхтовсиз ортмоқда.

ЧЕХОСЛОВАКИЯ

ПРАГА. Острава районида жойлашган Уркс номидаги заводларнинг маҳсулотлари жаҳоннинг 12 мамлакатига чиқарилмоқда. Кейинги йилларда бу ерда халқ хўжалиги эҳтиёжи учун химия маҳсулотлари ишлаб чиқариш кескин даражада кўпайди. Булар орасида бензол, нафталин, бензин, металл буюмларни занг босмаслиги учун бўяшда ишлатиладиган мой ва лак бор. Уркс номидаги заводлар саноат ва бинокорликда ишлатиладиган смола ишлаб чиқариш жиҳатидан жаҳонда етакчи ўринлардан бирини эгаллаб турибди. Бу бирлашма ишлаб чиқараётган маҳсулот ҳажмининг қарийб тўртдан бир қисми экспорт қилинади. (ТАСС).

ДЎСТЛАРИМИЗ ҲУЗУРИДА

ДАМАШҚ, 5 август. (ТАСС). Осиё ва Африка халқлари билан бирдамлик Совет комитетининг бу ерга дўстона визит билан келган делегацияси Сурияning порт шаҳри Тартусни бориб кўрди. Араб Социалистик Уйғониш партияси шаҳар комитетининг секретари Аҳмад шоир совет меҳмонларини табриклаб, совет делегациясининг визити Совет—Сурия дўстлигини мустаҳкамлаш йўлида қўйилган навбатдаги қадам бўлишини таъкидлади. КПСС ва совет халқининг позицияси, деди Аҳмад шоир сўзини давом эттириб, арабларни қўллаб-қувватлашга қаратилган.

Совет делегациясининг бошлиғи, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари М. Турсунов Тартус шаҳри маъмурларига совет халқи шаънига қизғин сўзлар айтганликлари учун ташаккур изҳор қилиб, прогрессив Сурия жамияти қурилишида уларга муваффақиятлар тилади.

СОВЕТ—ЛИВАН МУНОСАБАТЛАРИ МУВАФФАҚИЯТЛИ РИВОЖЛАНМОҚДА

БАЙРУТ, 5 август. (ТАСС мухбирлари). Совет — Ливан муносабатлари ҳар иккала мамлакат манфаатлари йўлида муваффақиятли суратда ривожланиб бораётганлигини хурсандчилик билан қайд қиламиз. Совет Иттифоқи билан Ливан ўртасида дипломатия муносабатлари ўрнатилган куннинг 25 йиллиги муносабати билан Ливан тинчлик тарафдорлари комитетининг раиси Хошим Хусайний ТАСС мухбирлари билан суҳбатда ана шу гапларни айтди. Совет Иттифоқининг араб халқларини қўллаб-қувватлаётганлиги уларнинг озодлик ва мустақиллик йўлидаги курашининг таянчи бўлиб, Яқин Шарқда тинчлик ишига хизмат қилаётганлигини ливанликлар яхши биладилар. Кейинги йилларда, деб сўзини давом эттирди Хошим Хусайний, — СССР билан Ливан ўртасидаги маданий ва иқтисодий муносабатлар муваффақиятли суратда ривожланди. Жумладан, ливанлик кўп студентларнинг Совет Иттифоқида ўқиётганлиги буни исбот қилади. Савдо-сотиқ алоқалари ҳар иккала мамлакатнинг манфаатлари йўлида кенгайиб, мустаҳкамланиб бормоқда. Хошим Хусайний Совет Иттифоқининг Яқин Шарқдаги тангликни бартараф қилиш соҳасида ўйнаётган роли тўғрисида гапириб, араб мамлакатларининг Исроил агрессияси оқибатларини тугатиш учун олиб бораётган ҳаққоний курашида Совет Иттифоқи ёрдамининг муҳим аҳамиятга эга эканлигини уқтириб ўтди. Араб халқлари, деди Ливаннинг жамоат арбоби, бу ёрдамга юксак баҳо бермоқдалар. Бутун дунёда тинчлик таянчи бўлган улуғ давлат — Совет Иттифоқи мустамлакачилик ва империализмга қарши кураш олиб бораётган барча халқларни қўллаб-қувватламоқда.

Хошим Хусайний совет ва ливан халқлари ўртасидаги дўстона муносабатларнинг янада мустаҳкамланиши ва ривожланишини ҳамда арабларнинг улуғ дўсти бўлмиш Совет Иттифоқининг катта муваффақиятларга эришувини истаганлигини айтди.

Ю. СТЕПАНОВ,
Н. ФИЛАТОВ.

БУЮК САНА ОЛДИДАН

БАЙРУТ. (ТАСС). Ливаннинг прогрессив «Ан-Нидо» газетаси В. И. Лениннинг ҳаёти ва революцион фаолияти тўғрисидаги материалларни босиб чиқарди.

«Прогрессив инсоният, деб ёзади газета.— В. И. Ленин туғилган куннинг юз йиллиги байрамига тайёрланар экан, унинг гениал ижодий меросига ва амалий революцион фаолиятига яна бир бор назар солади. Бундан мақсад—В. И. Лениннинг ижодий мероси ва революцион фаолиятидаги бой тажрибадан ҳозирги пайтда тараққиёт, озодлик ва социализм учун олиб борилаётган курашда фойдаланишдир».

«Ленин,— деб таъкидлайди «Ан-Нидо» газетаси, — бутун умри мобайнида чинакам революцион назария ва пролетар интернационализми принциплари асосида жаҳон коммунистик ҳаракати ва ишчилар ҳаракати бирлигини мустаҳкамлаш учун курашиб келди. Коммунистик ва ишчи партияларнинг Москвада ўтказилган халқаро Кенгаши ҳозирги босқичда ана шу ҳаракатнинг кучи ва жипслигини ёрқин исбот этувчи далилдир.

Ливаннинг бошқа бир прогрессив газетаси — «Ал-Ахбор» Ленин юбилейига бағишланган махсус рубрикасида В. И. Лениннинг «РКП тактикаси тўғрисида доклад»нинг тўла текстини босиб чиқарди. В. И. Ленин коммунистик интернационалнинг Москвада ўтказилган III конгрессида шу ҳақда доклад қилган эди.

ПОКИСТОНДА МИНИСТРЛАРНИНГ ЯНГИ КАБИНЕТИ

РАВАЛПИНДИ. (ТАСС). Покистон президенти генерал Яҳёхон ўзининг биринчи кабинетида етти министр тайинланганлигини эълон қилди. Улардан тўрт киши Шарқий покистонлик бўлиб, уч киши Ғарбий Покистоннинг вакилидир. Ғарбий Покистоннинг собиқ бош министри Сардор Абдул Рашид ички ишлар министри ва Кашмир ишлари бўйича министр лавозимига тайинланди. Молия министри лавозими Музаффар Али Қизилбошга топширилди. Саноат ва табиий ресурслар министрлигига Хафизиддин Аҳмад раҳбарлик қилади.

Ташқи ишлар, мудофаа ва планлаштириш министри вазифаларини президент Яҳёхоннинг ўзи ижро этади.

ШИМОЛИЙ ИРЛАНДИЯДАГИ АҲВОЛ

ЛОНДОН, 5 август. ТАСС мухбири Ю. Устименко хабар беради: лейбористлардан парламент аъзоси Жон Ли Шимолий Ирландия (Ольстер)даги аҳволни муҳокама қилмоқ учун Англия парламентининг фавқулодда мажлисини чақиришни таклиф этди.

Шимолий Ирландиянинг пойтахти Белфастда ғалаёнлар икки кундан буён давом этмоқда. Шаҳар кўчаларида ёниб турган автомобиллардан баррикадалар қурилди ва полиция намойишчиларни тарқатиб юбориш учун бронемашиналардан фойдаланди. Юздан ортиқ киши жароҳатланди ва қирққа яқин киши қамоққа олинди.

Бирлашган қироллликнинг шу қисмидаги кескин аҳвол ўтган йилнинг октябрь ойидан буён давом этаётганлиги сабабли Шимолий Ирландиядаги ғалаёнлар яна бошланиб кетди. Ишсизлар сонининг ғоят кўплиги ва аҳолининг қашшоқлиги бу ғалаёнларга асосий сабаб бўлди. Аҳолининг талайгина қисми энг оддий гражданлик ҳуқуқларидан ҳам маҳрум этилган бўлиб, доим камситилмоқда.

Гражданлик ва демократик ҳуқуқларга эга бўлиш учун давом этаётган қудратли ҳаракат Ольстернинг ҳамма қисмига ёйилди. Бу ҳаракат қатнашчилари Ольстерда тубдан социал ва иқтисодий ислоҳотлар ўтказилишини талаб қилиб, оммавий намойишлар уюштирдилар...

Шимолий Ирландия аҳолисининг кураши шу йилнинг апрель ойида Теренс Оъней ҳукуматининг ағдарилишига сабаб бўлган эди. Бу ҳукумат ўрнига Чичестер-Кларк бошчилигидаги кабинет келди. Чичестер-Кларк баъзи ислоҳотларни ўтказиш тўғрисида ваъда берган эди. Аммо Ольстернинг янги ҳукмронлари ўз ваъдаларини бажаришга шошилмаётирлар. Бунинг аксича, улар гражданлик ҳуқуқлари учун курашувчиларга қарши «энг қатъий чоралар» кўришга интилаётганликларини баралла айтмоқдалар. Ана шу «энг қатъий чоралар» орасида кучдан фойдаланиш ҳам катта роль ўйнайди.

Белфаст ҳозирги кунда жанг майдонига ўхшаб қолган: кўп уйлар ва магазинларнинг деразалари синдирилган, биноларнинг деворларини қурум босиб кетган, кўчаларда ағдарилган юк машиналари ва ёндирилган машиналарнинг темир-терсаклари уюлиб ётибди.

Лондон газеталарининг хабар беришича, Ольстер маъмурлари Англия ҳукуматининг вакиллари билан махфий музокаралар олиб бормоқда.

ИТАЛИЯ ҲУКУМАТИ ТУЗИЛДИ

РИМ, 6 август. (ТАСС). Бир ой давом этган ҳукумат кризисидан кейин Италия христиан-демократик партиясининг раҳбар арбобларидан бири М. Румор ниҳоят янги ҳукумат тузди. Ҳукумат составига фақат христиан-демократик партиянинг вакиллари кирган.

М. Румор янги ҳукуматда министрлар кенгаши раиси лавозимини эгаллайди. А. Моро ташқи ишлар министри, Ф. Рестиво ички ишлар министри, Ж. Боско молия министри, Л. Гуи мудофаа министри бўлди.

ВЬЕТНАМ ДЕМОКРАТИК РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ФРАНЦИЯДАГИ БОШ ВАКИЛИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ПАРИЖ, 6 август. (ТАСС). Вьетнам Демократик Республикасининг Франциядаги бош вакили Май Ван Бо француз матбуоти клубида гапириб, Жанубий Вьетнамда ялпи сайлов ўтказиш тўғрисида Жанубий Вьетнам Республикасининг Муваққат революцион ҳукумати қилган таклифларни Вьетнам Демократик Республикасининг ҳукумати қувватлайди, деди.

Шу ҳукумат билан бирга, деди Май Ван Бо, биз қўғирчоқ Сайгон режими ҳокимият тепасида турган шароитда сайловлар ўтказиш тўғрисидаги таклифни қатъиян рад қилдик, чунки бу реакцион режим мавжуд бўлиб турган ва Америка қўшинлари ҳозир бўлган шароитда эркин ва демократик сайловлар бўлиши мумкин эмас.

Вьетнам халқи, деди Май Ван Бо, Америка қўшинларининг тамомила олиб чиқиб кетилсин, деган талабни давом эттираверади. АҚШ ўзининг агрессиясини давом эттира берар экан, Жанубий Вьетнам халқи ҳам озодлик курашини олиб боришни тўхтатмайди.

Леонас Кяулейкис
(ЛИТВА)

МИНИАТЮРАЛАР

КИМ БАЛАНД

Кўрсичқон инидан ташқарига чиқди-да, ерни тимдалаб кўрди.

—Экиш пайти бўлиб қолганга ўхшайди,—деди.

—Албатта бўлади!—дея қақақлади ахлат титкилаётган хўроз

—Назаримда, ҳали вақтлироққа ўхшайди,—деди Кўрсичқон инидан бошини чиқариб.

— Қуқуқ-қуқуқ, — деди Товуқ. Баҳслашиш яхши эмас, ахир хўроз дурустроқ билса керак!

—Бу ўзимга ҳам маълум,— дея унинг гапини бўлибди хўроз, бироқ товуққа диплом керакмиш...

ШАРТ

Енгил табиатли бир Мушук омборда юрган Сичқонни тутиб олди-да, деди:

—Қани бирини танла: Жамоат мулкини ўғирлаганинг учун сени жавобгарликка торттираман, ёки бўлмаса мен билан загсга борасан.

—Икков қандай турмуш қурар олардик, — дебди униси. Ахир иккаламизнинг ҳам жинсимиз бир-ку!..

—Сен билан яшашни хаёлимга ҳам келтираётганимча йўқ,—деди Мушук. Фақат никоҳдан ўтиб қўйсам бўлгани...

ЎҚИСАНГ КАМ БЎЛМАЙСАН

Хўроз музика мактабига кирмоқчи бўлиб ариза берибди.

—Сен ўқиб нима қилардинг,—деб сўрабди Булбул,— ахир ҳозир ҳам яхшигина қичқирасанку.

ЎЗ-ЎЗИГА ХИЗМАТ

Товуқ ит уяси ёнига келиб қақағлабди.

Ит эринибгина керишибдида, сўрабди:

—Менга қара, намунча узукун қақағлайвермасанг?

—Овқат егим келяпти, — дея жавоб берди товуқ.

—Бефаросат экансан-ку, — деди ит,—ўзинг тухум туққин, ўз-ўзига хизмат қилиш принципини тушунмайсанми?

БУРГУТ БЎЛСАНГ ҲАМ, БИЗ УЧУН ПОДШО ЭМАССАН

Бўрон бўлиб, чақмоқ чақарди. Тонг ёришганда хўроз товуқларни ташқарига бошлади. Ҳовлида бир бургут ётарди. Бўронда унинг қаноти синиб, ерга қулабди. Товуқлар бу бир ожиз бечорачи назар писанд қилишмасдан босиб ўтишди-да:

—Ўзлари ким бўладилар?—дейишди қақағлашиб.

—Паррандалар подшоси бўламан! Бургутман!

—Барибир тожинг йўқ-ку,— дейишди товуқлар, кейин хўроз кетидан экинзорга жўнашди.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

ВЕНГРИЯ. Мамлакат далаларида ғалла ўрими қизғин кетяпти. Ушбу суратда Бекеш областининг давлат хўжалигида олиб борилаётган арпа ўрими тасвирланган. Бу ерларда кўп ёмғир ёққанлиги туфайли шоли комбайнлари ишга солинди.

МТИ—ТАСС фотоси.

ТАНЗАНИЯ РЕСПУБЛИКАСИ. Танга катталиги жиҳатидан Танзанияда иккинчи порт ҳисобланади. Бу порт Шарқий Африкада энг қадимий шаҳарлардан биридир. Суратда: Танга портининг маъмурий бинолари. Банк ва компаниялар ҳам шу уйларда жойлашган.

С. Кулик фотоси. (ТАСС).

Ишга таклиф

Тошкент, Олмалиқ, Чирчиқ, Ангрен, Оҳангарон шаҳарларида ишлаш учун «УЗСАНТЕХГАЗМОНТАЖ» ТРЕСТИНИНГ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ МОНТАЖ БОШҚАРМАСИГА электр-газ пайвандчилар, сантехник-слесарлар

КЕРАК

Ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Педагогическая кўчаси, 75-уй.

Ўзбекистон ССР Қишлоқ қурилиши министрлиги 22«Сирдарьяоблсельстрой» трестига бош технолог, бошлиқлар (техника бўлимига, лойиҳа-смета группасига), техника хавфсизлиги инженери, катта инженер-геодезист

КЕРАК

Мурожаат учун адрес: Гулистон шаҳар, Калинин кўчаси, 49-уй, кадрлар бўлими.

Тошкент Қишлоқ хўжалик институти коллективи ноорганик ва аналитик химия кафедрасининг доценти Ф. Нурмуҳамедовга онаси

Отинабиби БАҲРАМОВАнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455. Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331216. Халқаро ҳаёт — 337974. Коммунистик тарбия — 331455. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Мақолалар ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар — 338679, 333553. Иллюстрация — 334521. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 339142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85, Бухоро 43—141, Қарши 22—82, Наманган 21—88, Нукус 42—62, Самарқанд 31—972, Термиз 23—27, Фарғона 41—86, Урганч 34—55.

№ Б. — 182. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64633 Р. 01625.